

فهرست

درسنامه جامعه‌شناسی دهم

۸	کنش‌های ما	درس اول
۱۰	پدیده‌های اجتماعی	درس دوم
۱۳	جهان اجتماعی	درس سوم
۱۶	تشریح جهان اجتماعی	درس چهارم
۱۹	جهان‌های اجتماعی	درس پنجم
۲۲	پیامدهای جهان اجتماعی	درس ششم
۲۵	ارزیابی جهان‌های اجتماعی	درس هفتم
۲۸	هویت	درس هشتم
۳۱	بازتولید هویت اجتماعی	درس نهم
۳۴	تغییرات هویت اجتماعی	درس دهم
۳۶	تحولات هویتی جهان اجتماعی (علل درونی)	درس یازدهم
۳۹	تحولات هویتی جهان اجتماعی (علل بیرونی)	درس دوازدهم
۴۲	هویت ایرانی «هویت فرهنگی ایران»	درس سیزدهم
۴۴	هویت ایرانی «ابعاد جمعیتی و اقتصادی»	درس چهاردهم
		درس پانزدهم

درسنامه جامعه‌شناسی یازدهم

۴۹	جهان فرهنگی
۵۱	فرهنگ جهانی
۵۴	نمونه‌های فرهنگ جهانی (۱)
۵۷	نمونه‌های فرهنگ جهانی (۲)
۶۰	باورها و ارزش‌های بنیادین فرهنگ غرب
۶۳	چگونگی تکوین فرهنگ معاصر غرب
۶۷	جامعه جهانی
۶۹	تحولات نظام جهانی
۷۳	جهان دوقطبی
۷۶	جنگ‌ها و تقابل‌های جهانی
۸۰	بحران‌های اقتصادی و زیست‌محیطی
۸۲	بحران‌های معرفتی و معنوی
۸۴	سراغاز بیداری اسلامی
۸۷	انقلاب اسلامی ایران، نقطه عطف بیداری اسلامی
۹۰	افق بیداری اسلامی

۹۷	پرسش‌های چهارگزینه‌ای دهم
۱۴۷	پرسش‌های چهارگزینه‌ای یازدهم
۲۱۰	پاسخ‌نامه تشریحی
۲۵۹	بخوانیم و بدانیم (ضمیمه)
۲۶۶	پاسخ‌نامه کلیدی

تحوّلات هویتی جهان اجتماعی (علل بیرونی)

توی درس ۱۰ از تحول و دگرگونی فرهنگی (تغییرات هویتی) حرف زدیم و آفر همون درس گفتیم که این تحولات فرهنگی می‌تونه دوتا علت داشته باشه؛ درونی و بیرونی. توی درس قبل به علل درونی پرداختیم و حالا نوبتی هم که باشه، نوبت پرداختن به علل بیرونیه!

توضیح مطلب را با طرح یک مثال آغاز می‌کنیم؛ حتماً شنیده‌اید که می‌گویند: «صرفه‌جویی، مصرف‌نکردن نیست، بلکه درست مصرف کردن است.» خساست و ولخرجی در ظاهر دو مفهوم متضاد هستند، اما اگر دقیق‌تر به موضوع نگاه کنیم، درمی‌یابیم که افراد خسیس و ولخرج، در یک نقطه مهم اشتراک دارند که همان علاقه شدید آن‌ها به پول و مهم‌بودن پول برای آن‌ها است؛ یعنی فرد خسیس دوس داره پول جمع‌کنه تا هی حساب بانگیش رو تپل‌تر کنه و ولخرج هم دوس داره پول داشته باشه تا هی فرج‌کنه؛ پس می‌بینی؟! خسیس و ولخرج در عین متفاوت‌بودن، کلی به هم شباهت دارن! اهل‌الطلاق! در حقیقت، پول هم برای افراد خسیس و هم برای افراد ولخرج، به جای این‌که وسیله زندگی باشد، به هدف زندگی تبدیل شده است؛ ولخرج، مهم‌بودن پول را با خرج‌کردن زیاد آن نشان می‌دهد و خسیس با خرج نکردن و روی هم انباشتن آن.

نتیجه شیوه زندگی خسیس و ولخرج، دو شکل اشتباه از مصرف است، بنابراین مسئله، درست مصرف کردن است نه مصرف‌کردن یا مصرف‌نکردن. البته نباید فراموش کرد که مصرف درست نیز در هر موقعیت، شکلی متفاوت دارد.

همان‌طور که پرسیدیم مثال بالا چه ربطی به موضوع این درس، یعنی تحولات فرهنگی داره؟! پرسش قشنگیه و پاسخش اینه:

اصلی ارتباط جهان‌های اجتماعی با یکدیگر، همانند اصل مصرف پول برای همگان، امری عادی و پذیرفته است؛ اما مسئله اساسی عبارت است از چگونگی این ارتباط، همان‌گونه که در مورد پول نیز مسئله مهم، نحوه هزینه‌کردن و مصرف آن است. حال باید دید که شکل‌های صحیح یا غلط ارتباط جهان‌های اجتماعی کدام‌اند؟

ارتباط جهان‌های اجتماعی در چه صورتی به تحولات فرهنگی منجر می‌شود؟

ارتباط و دادوستد جهان‌های اجتماعی مختلف با یکدیگر، امری عادی و متداول است، اما این ارتباط می‌تواند شکل‌ها و صورت‌های گوناگون داشته باشد. در حقیقت، روابط جهان‌های اجتماعی با یکدیگر شکل‌های متفاوتی دارد که هر کدام از آن‌ها آثار هویتی متفاوت به دنبال می‌آورد.

برای پی‌بردن به اشکال متفاوت ارتباط و دادوستد میان جهان‌های اجتماعی و آثار هویتی متفاوت آن‌ها به جدول زیر توجه کنید:

نوع رابطه میان جهان‌های اجتماعی	آثار هویتی این نوع از رابطه
<p>هنگامی که جهان اجتماعی با حفظ عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های خود، با جهان‌های اجتماعی دیگر در تعامل و دادوستد باشد؛ یعنی:</p> <ul style="list-style-type: none"> - فقط در محدودهٔ هنجارها و شیوه زندگی (لایه‌های سطحی)، عناصری را از جهان اجتماعی دیگر بگیرد. - در صورت لزوم، تغییرات لازم را در عناصر اخذشده از جهان اجتماعی دیگر پدید آورد. 	<p>فراهم آمدن زمینه گسترش و پیشرفت جهان اجتماعی</p>
<p>هنگامی که جهان اجتماعی در تعامل با جهان‌های دیگر، بر عقاید و ارزش‌های خود پافشاری نکند، دادوستد فرهنگی به لایه‌های عمیق آن سرایت می‌کند؛ در نتیجه:</p> <ul style="list-style-type: none"> - به مرور زمان، با پشت‌کردن به عقاید و آرمان‌های خود، دچار تحولات هویتی می‌شود. - در مسیر تحولات هویتی، با قبول ارزش‌ها و عقاید جهان اجتماعی دیگر، به آن ملحق می‌شود. 	<p>تحوّلات فرهنگی جهان اجتماعی</p>

به عنوان نمونه برای تغییرات هویتی صفحه قبل در اثر ارتباط جهان‌های اجتماعی با یکدیگر می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

<p>جهان اسلام در سده‌های نخستین رویارویی با جهان‌های اجتماعی دیگر:</p> <ul style="list-style-type: none"> - با حفظ هویت فرهنگی خود به تعامل با سایر جهان‌های اجتماعی پرداخت. - عناصر سازگار با هویت خود را از جهان‌های اجتماعی دیگر گرفت. - در موارد مورد نیاز، به بازسازی عناصر اخذشده از سایر جهان‌های اجتماعی اقدام نمود. <p>نکته به دلیل اهمیتی که اسلام برای عقل و عقلانیت قائل است، جهان اسلام در مواجهه با فرهنگ یونان و روم، تنها عناصر عقلی این دو فرهنگ را اخذ کرد و به تناسب جهان‌شناسی توحیدی خود، با دخل و تصرف در دانش‌های مختلف آن‌ها، عناصر اساطیری و مشرکانه این دو فرهنگ را نپذیرفت.</p>	<p>فراهم آمدن زمینه گسترش و پیشرفت جهان اجتماعی</p> <p>در اثر رابطه جهان‌های اجتماعی در محدوده هنجارها، نمادها و شیوه زندگی</p> <p>(لایه‌های سطحی جهان اجتماعی)</p>
<p>جهان اسلام در رویارویی با فرهنگ‌های دیگر، زمینه تحولات هویتی آن‌ها را پدید آورد. بسیاری از فرهنگ‌ها (مانند مصر، ایران و ...) در تعامل با جهان اسلام، عقاید و ارزش‌های توحیدی اسلام را پذیرفتند و به آن ملحق شدند.</p>	<p>تحول فرهنگی جهان اجتماعی در اثر رابطه جهان‌های اجتماعی در محدوده عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های اجتماعی</p> <p>(لایه‌های عمیق جهان اجتماعی)</p>

نکته گاه ممکن است یک جهان اجتماعی در مواجهه با جهان اجتماعی دیگر، ضمن پذیرش بخش‌هایی از آن، هویت جدیدی به دست آورد و بدون ملحق شدن به جهان اجتماعی مقابل، دچار تحولات هویتی گردد.

مثال جهان غرب در خلال جنگ‌های صلیبی، پس از رویارویی با فرهنگ اسلامی و پذیرش برخی از لایه‌های آن، بدون ملحق شدن به جهان اسلام، تحولات هویتی پیدا کرد؛ یعنی عقاید و ارزش‌های جهان اسلام را **اخذ نکرد**، بلکه تنها در لایه‌های سطحی آن، دست به انتخاب زد. البته همین جهان پس از مدتی با عبور از عقاید و ارزش‌های مسیحیت قرون وسطی، به عقاید و ارزش‌های دنیوی و سکولار روی آورد و هویت جدیدی پیدا کرد.

جمع‌بندی مطالب بالا در یک نگاه!

مثال	نتیجه	محدوده رابطه	رابطه جهان‌های اجتماعی با هم
رویارویی جهان اسلام با فرهنگ اساطیری یونان و روم	گسترش و پیشرفت جهان اجتماعی	لایه‌های سطحی فرهنگ: هنجارها، نمادها، شیوه زندگی	
<p>1 با ملحق شدن به جهان اجتماعی دیگر:</p> <p>مواجهه فرهنگ‌های ایران و مصر با جهان اسلام</p> <p>2 بدون ملحق شدن به جهان اجتماعی دیگر:</p> <p>مواجهه جهان غرب با جهان اسلام در جنگ‌های صلیبی</p>	تحولات فرهنگی و تغییرات هویتی	لایه‌های عمیق فرهنگ: عقاید، آرمان‌ها، ارزش‌ها	

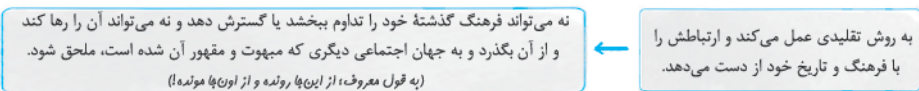
خودباختگی فرهنگی چیست؟

توی قسمتای قبیل گفتیم که در اثر ارتباط و دادوستد جهان‌های اجتماعی با هم، ممکنه به جهان اجتماعی گسترش پیدا کنه و یا حتی دچار تحول و دگرگونی فرهنگی بشه! اما قهقهه ارتباط جهان‌های اجتماعی به همین بافتن نمی‌شه! بلکه گاهی در اثر این ارتباط ممکنه به جهان اجتماعی دچار خودباختگی فرهنگی یا حتی از خودبیگانگی فرهنگی بشه؛ که حالا در ادامه می‌گم یعنی چی! روشنه؟

یک جهان اجتماعی ممکن است در مواجهه با جهان‌های دیگر، به «خودباختگی فرهنگی» گرفتار شود. برای فهم بهتر این موضوع، باید تعامل و دادوستد میان جهان‌های اجتماعی را از حالت خودباختگی فرهنگی تفکیک کنیم:

حالتی که اعضای جهان اجتماعی، به طور فعال و خلاق بر اساس نیازها، مشکلات و مسائل خود، با جهان اجتماعی دیگر مواجه می‌شوند.	دادوستد و تعامل فرهنگی
حالتی که اعضای یک جهان اجتماعی، مبهوت و مقهور جهان دیگر می‌شوند و در نتیجه، حالت فعال و خلاق خود را در گزینش عناصر فرهنگی دیگر از دست می‌دهند و عناصر فرهنگی متعلق به جهان دیگر را بدون تحقیق و گزینش و به صورت تقلیدی فرامی‌گیرند.	خودباختگی فرهنگی

بنابراین، جهان اجتماعی خودباخته:

به زبون خودمونی، خودباختگی فرهنگی یعنی این‌که اعضای جهان اجتماعی، باورها و ارزش‌های خودشان رو بذارن کنار و به فرهنگ خودشان بگن پیف پیف! و همش بگن مرغ همسایه غازه و فلان جهان اجتماعی فرهنگش از ما پوتره! و فلاحه چشم و گوش بسته بشن مطیع و فرمانبر ارزش‌ها و عقاید جهان اجتماعی دیگه! البته این جهان گل و بابلی که خودباخته‌ها ارزش حرف می‌زنن، معمولاً جهان غرب و این‌هاست که پای غرب زدگی میار وسط!

غرب زدگی

به خودباختگی جوامع غیرغربی در برابر جهان غرب، غرب زدگی می‌گویند. پس غرب زدگی، به نوع خودباختگی فرهنگی! مثل میلی از به اصطلاح روشنفکرانهای جامعه خودمون!! بسیاری از جوامع غیرغربی، در رویارویی با جهان غرب، به دلیل این‌که مرعوب قدرت اقتصادی و سیاسی برتر غرب گشتند، به خودباختگی فرهنگی گرفتار شدند.

نکته غرب زدگی، مهم‌ترین مانع تعامل جوامع غیرغربی با جهان غرب است.

از خود بیگانگی فرهنگی چیست؟

اول باید ببینیم خود از خود بیگانگی چیست؟ بیینیم وقتی وصف فرهنگی بهش می‌چسبه، چه مفهومی پیدا می‌کنه! در زبان فارسی، «بیگانه» در برابر «خودی» به کار می‌رود؛ اما در مواردی ممکن است انسان با خودش بیگانه شود که به این حالت، «از خود بیگانگی» می‌گویند. از خود بیگانگی، یعنی این که آدم خودش رو درست و حسابی نشناسه و هویتش رو گم کنه! مگه می‌شه؟ آهالا که شده! راستی، توی درس ۸ با مفاهیم «فردآگاهی» و «نافردآگاهی» آشنا شدیم؛ به نظرت «نافردآگاهی» چه نسبتی با «از خود بیگانگی» داره؟ آیا همونه یا با هم فرق دارن؟! به کم روش فکر کن!

یه مثال برای فوم بهتر مفهومی از خود بیگانگی:

معلمی برای این که دانش آموزانش را به مطالعه جغرافیا تشویق کنه، به آن‌ها می‌گفت: «اگر می‌خواهید گم نشوید، جغرافی بخوانید!» اگرچه این عبارت درست است، اما باید توجه داشت که انسان صرفاً موجودی مکان‌مند نیست که فقط مکان را گم کند یا در مکان گم شود؛ بلکه انسان موجودی زمان‌مند نیز هست و ممکن است زمان را هم گم کند. پس برای این که زمان را گم نکند، باید تاریخ را بشناسد. البته انسان، علاوه بر هویت‌های مکانی و زمانی، ابعاد اجتماعی و فرهنگی نیز دارد و باید جامعه و فرهنگ خود را هم به خوبی بشناسد تا آن‌ها را گم نکند یا در آن‌ها گم نشود.

اما لب فقط انسان‌ها نیستن که ممکنه هویت خودشون رو گم کنن و از خود بیگانه بشن! پوهان‌های اجتماعی هم ممکنه هویت خودشون رو گم کنن و دچار از خود بیگانگی بشن! می‌گی نه؟! مطالب زیر رو پوهن!

نه تنها افراد، بلکه جهان‌های اجتماعی نیز ممکن است دچار از خود بیگانگی شوند که به آن «از خود بیگانگی فرهنگی» گفته می‌شود؛ یعنی از خود بیگانگی فرهنگی، از خود بیگانگی به پوهان اجتماعی، نه به فرد اهلانیه که به پوهان اجتماعی هویت و فرهنگ خودش رو فراموش می‌کنه و بر خلاف عقاید و ارزش‌های خودش عمل می‌کنه! از خود بیگانگی فرهنگی، دو معنای متفاوت دارد:

از خود بیگانگی تاریخی	حالتی است که در آن، جهان اجتماعی، فرهنگ تاریخی خود را فراموش می‌کند. مثال جوامع خودباخته‌ای که در مواجهه با فرهنگ دیگر، هویت خود را از یاد می‌برند.
از خود بیگانگی حقیقی (فطری)	حالتی که عقاید و ارزش‌های یک جهان اجتماعی، مانع از آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان و جهان می‌شود. مثال جهان‌های اجتماعی که بر اساس فطرت انسان شکل نگرفته‌اند و از عقاید و ارزش‌های حق برخوردار نیستند، مانع از آن می‌شوند که انسان‌ها به شناخت و تفسیری صحیح از عالم و آدم دست پیدا کنند.

با توجه به مطالب فوق می‌توان گفت که:

در جهان‌های اجتماعی مبتلا به از خود بیگانگی حقیقی یا فطری:

۱) انسان‌ها از حقیقت خود و هستی دور می‌مانند.

۲) تصویری که از انسان ارائه می‌شود، سرایی از حقیقت است.

نتیجه در این جهان‌های اجتماعی دچار از خود بیگانگی حقیقی، فطرت آدمی در این جهان (منظور همین دنیای فودمونه!) به آرامش نمی‌رسد و به اضطراب و تشویش گرفتار می‌شود و در نهایت، سر به عصیان و اعتراض برمی‌دارد:

جهان‌های اجتماعی مشرکانه اساطیری
جهان‌های اجتماعی سکولار و دنیوی

انسان را هم از حقیقت جهان و هم از حقیقت خود بیگانه می‌کنند.

نگاه قرآنی

از نظر قرآن، انسان هنگامی به شناخت حقیقت خود و جهان می‌رسد که با نگاه توحیدی به خود و جهان بنگرد.

قرآن کریم، فراموش کردن خداوند را سبب فراموشی انسان از خود می‌داند:

﴿و لا تکنوا کالدین نسوا الله فانساهم انفسهم﴾: «همچون کسانی نباشید که خداوند را فراموش کردند، سپس خداوند نیز آن‌ها را از یاد خودشان برد.» (آیه ۱۹ از سوره حشر)

درهای آسمان و زمین را به روی انسان می‌گشاید.
تنها جهان اجتماعی توحیدی است که: انسان را با حقیقت خود و جهان هستی آشنا می‌کند.

بنابراین، انسانی که به خودآگاهی می‌رسد، خویش و جهان را آیات و نشانه‌های خداوند می‌یابد و همواره انیس و همنشین خداوند است. به عنوان آخرین نکته این درس، یادت باشه که: «اگرچه از خود بیگانگی تاریخی و حقیقی با همدیگر مرتبط هستن، ولی ملازمه‌ای با هم ندارن؛ یعنی آله به پوهان اجتماعی به یکی از این از خود بیگانگی‌ها دچار بشه، لزوماً به اون یکی دیگه هم مبتلا نمی‌شه! ممکنه بشه و ممکنه نشه!

مقایسه انقلاب اسلامی ایران و انقلاب‌های آزادی‌بخش

قرن بیستم را قرن انقلاب‌های آزادی‌بخش می‌دانند؛ زیرا در این قرن، انقلاب‌ها و جنبش‌های آزادی‌بخش بسیاری در کشورهای جهان سوم در آفریقا، آسیای جنوب شرقی و آمریکای لاتین شکل گرفت. انقلاب اسلامی ایران، آخرین انقلاب این قرن است. حال باید دید که بین انقلاب اسلامی ایران و سایر انقلاب‌های آزادی‌بخش قرن بیستم، چه شباهت‌ها و تفاوت‌هایی وجود دارد.

الف) شباهت

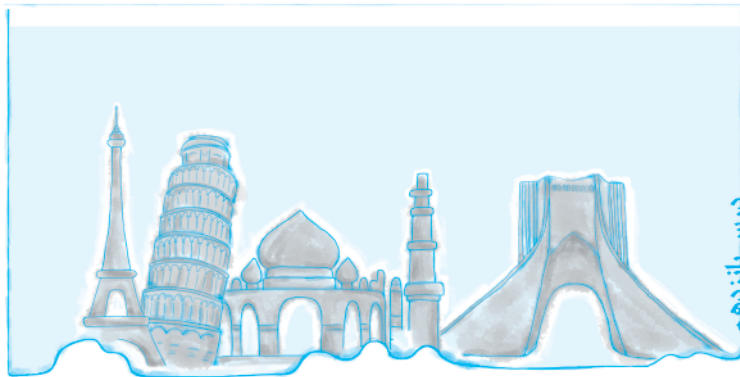
انقلاب اسلامی ایران و سایر انقلاب‌ها و جنبش‌های آزادی‌بخش قرن بیستم، همگی جهت‌گیری ضد استعماری داشتند؛ یعنی:

- انقلاب‌های آزادی‌بخش قرن بیستم در جهت از بین بردن سلطه سیاسی کشورهای غربی عمل می‌کردند.
- انقلاب اسلامی ایران نیز به دنبال تغییر یک نظام سیاسی وابسته به دولت‌های غربی بود.

ب) تفاوت‌ها

انقلاب اسلامی ایران با سایر انقلاب‌های آزادی‌بخش قرن بیستم، در موارد زیر تفاوت دارد:

انقلاب‌های آزادی‌بخش قرن بیستم	انقلاب اسلامی ایران
اغلب در مقابل بلوک غرب شکل می‌گرفتند و مورد حمایت بلوک شرق واقع می‌شدند.	در رویارویی با رژیم پهلوی، به بلوک شرق وابستگی نداشت و از آغاز، جهت‌گیری ضدآمریکایی و ضدصهیونیستی را در کنار موضع‌گیری ضدمارکسیستی خود اعلان کرد.
اغلب با جنبش‌های چریکی گروه‌ها و احزاب مختلف شکل می‌گرفتند. برخی از نیروهای چپ در جامعه ایران نیز با الگوگرفتن از جنبش‌های آزادی‌بخش به دنبال حرکت‌های چریکی بودند که همگی توسط شاه سرکوب شدند.	شعار «نه شرقی، نه غربی، جمهوری اسلامی» ناظر بر همین مسئله بود. با حرکت یک گروه و حزب خاص پدید نیامد، بلکه یک انقلاب فراگیر مردمی بود که از عمق روابط مردم با مرجعیت و رهبری دینی پدید آمد و همه اقشار و گروه‌های جامعه را دربر گرفت.
در چارچوب نظریه‌ها و مکاتبی شکل می‌گرفتند که برای حل مسائل و بحران‌های جهان غرب به وجود آمده و از نوع نظریه‌های چپ بودند.	از آموزه‌های اسلامی بهره می‌برد و تعلق به فلسفه‌ها و مکاتب سیاسی غرب نداشت.
موفق در: مقابله با استعمار قدیم و حذف کارگزاران مستقیم غرب ناموفق در: قطع وابستگی اقتصادی و فرهنگی به غرب بنابراین، از فدای پیروزی، استعمار با دست کارگزاران این انقلاب‌ها، در چهره استعمار نو بازمی‌گشت.	انقلاب اسلامی ایران تنها یک انقلاب سیاسی نبود، بلکه هویتی فرهنگی و تمدنی داشت.
نتیجه این انقلاب‌ها نتوانستند جایگاه کشورشان را از حاشیه قطب‌های سیاسی و اقتصادی جهان خارج کنند.	این انقلاب، قطب‌بندی سیاسی شرق و غرب را پشت سر گذاشت، یک قطب‌بندی جدید فرهنگی و تمدنی را به وجود آورد و خود در کانون قطب فرهنگی جهان اسلام قرار گرفت.
البته انقلاب اسلامی ایران در هر دو زمینه فوق توانست موفق عمل کند.	

افق بیداری اسلامی

درس پانزدهم

به عنوان مقدمه باید به فلاش‌بک بزیم به درس ۴ از جامعه‌شناسی یازدهم، آنگه یادتون باشه در درس ۴ فوندریم که عقاید و ارزش‌های اسلامی در تاریخ گسترش فود، پوار مرحله روحی کردن، عصر نبوی، عصر فلافت، دوره استعمار و دوره بیداری اسلامی. الان ما سیریم به مرحله آخر پس بریم ببینیم در دوره بیداری اسلامی اوضاع از چه قراره!

بیداری اسلامی

عبارت معروفی وجود دارد که می‌گوید: «هر چیز که در جستن آتی، آتی». این عبارت بدان معناست که ارزش هر فرد، گروه، جریان، جنبش، انقلاب و

جامعه براساس بلندای همت او و آن‌چه از زندگی می‌خواهد، تعیین می‌شود. بنابراین برای پی‌بردن به ارزش بیداری اسلامی نیز باید بلندای همت و هدف آن را مورد کشف و شناسایی قرار دهیم. در پیران این کشف و شناسایی، ما به این نتیجه می‌رسیم که بیداری اسلامی به هدف‌هایی داره و به هدف‌هایی هم نداره! یعنی به پیژایی برانش مومه و به پیژایی برانش موم نیست؛ بنابراین ما می‌تونیم برای بیداری اسلامی دو جنبه سلبی و ایجابی در نظر بگیریم، این‌طوری:

الف) جنبه سلبی بیداری اسلامی

۱) تغییر موقعیت ملت‌ها و کشورهای پیرامونی در نظام جهانی سلطه را، اوج همت خویش نمی‌بیند.

۲) تنها آرمان بشر را، صلحی که بی‌توجه به عدالت است، نمی‌پندارد.

۳) از افق جهان متجدد به عالم نمی‌نگرد تا در تنگنای جهان سکولار و چالش‌ها و بحران‌های ذاتی آن متوقف گردد.

ب) جنبه ایجابی بیداری اسلامی

۱۱) مخاطب بیداری اسلامی: نوع بشر

توی درس ۲ گفتیم که یکی از انواع فرهنگ‌هایی که به سوی جهانی شدن گام برمی‌داره، فرهنگ‌هایی هستن که عقاید، ارزش‌ها و هنرهای اونا در خدمت گروه یا قوم خاصی نیست، بلکه سعادت همه انسان‌ها، یعنی نوع بشر رو دنبال می‌کنه و گفتیم چنین فرهنگی، به فرهنگ مطلوب جهانیه! بیداری اسلامی هم دقیقاً به دنبال کالبد کردن چنین فرهنگی!

۱۲) وظیفه بیداری اسلامی: دفاع از محرومان و مستضعفان جهان

۱۳) رسالت (هدف) بیداری اسلامی: حل مشکلات معرفتی و معنوی بشریت

توی ادامه درس قراره با دستاوردهای بیداری اسلامی و اقدامات غرب واسه مقابله با اون و همچنین تأثیرات انقلاب اسلامی مودمون بر جریان‌های بیداری اسلامی سایر کشورها، بیشتر آشنا بشیم! آگه آماده‌ای، بزن بریم!

نخستین انقلاب

برخی دانشمندان علوم اجتماعی، انقلاب اسلامی ایران را نخستین انقلابی می‌دانند که پس از انقلاب فرانسه در سطح جهانی اتفاق افتاده است. در این بخش می‌خواهیم به بررسی جایگاه و اهمیت انقلاب اسلامی ایران بپردازیم.

در جهان دوقطبی قرن بیستم:

هویت جنبش‌ها، انقلاب‌ها و کشورها	براساس نسبت با یکی از دو قطب جهان (بلوک‌های شرق و غرب)، شناسایی می‌شد.
جایگاه و اهمیت جنبش‌ها و انقلاب‌ها	براساس دوری و نزدیکی به یکی از دو قطب جهان (بلوک‌های شرق و غرب) مشخص می‌شد.

بنابراین، انقلاب اسلامی ایران در جهان دوقطبی آن روزگار:

یعنی در قرن بیستم، تصور می‌شد جهان در سیطره این دو قطبه و هیچ کشوری خارج از هیطه یکی از دو بلوک غرب و شرق نمی‌تونه قدرت داشته باشه. حالا توی این وضعیت، ایران به عنوان یک کشور مستقل اومده بود و با آمریکا (یعنی رئیس بلوک غرب) داشت مخالفت و مبارزه می‌کرد؛ پس از این هیئت، انقلاب اسلامی ایران اهمیت زیادی داشت. اما از طرف دیگه، ایران در مبارزه خودش با غرب به دشمن اصلی بلوک غرب، یعنی همون شوروی (رئیس بلوک شرق) وابسته نبود، بلکه داشت مستقل عمل می‌کرد، پس از این هیئت که برای بلوک شرق، تره هم فرد نمی‌کرد، اهمیت خودش رو از دست می‌داد! حالا دوزاریت افتاد برین از چه قرار بوده؟!؟

در این آشفته‌بازار قرن بیستم، بلوک شرق و بلوک غرب، هر کدام از منظر خود به موضوع انقلاب اسلامی ایران نگاه می‌کردند:

دولتمردان غربی با این نگاه به انقلاب اسلامی ایران، ابتدا از عمق حادثه‌ای که اتفاق می‌افتاد، غافل بودند؛ زیرا آن‌ها انقلاب اسلامی ایران را با موازین فرهنگ غرب می‌سنجیدند، در حالی که انقلاب اسلامی ایران، از متن فرهنگی دیگر برمی‌خاست.

انقلابی نبود که: در چارچوب آرمان‌ها و ارزش‌های سکولار جهان غرب تعریف شده باشد.

انقلاب اسلامی ایران: انقلابی بود که: از متن فرهنگ اسلامی برای حفظ هویت اسلامی و تأمین حقوق از دست‌رفته امت اسلامی شکل می‌گرفت.

نکته انقلاب اسلامی ایران، نخستین انقلابی بود که بعد از انقلاب فرانسه اتفاق می‌افتاد؛ زیرا هیچ‌یک از انقلاب‌ها پس از انقلاب فرانسه، یک انقلاب جدید نبودند، بلکه همه در جهت بسط و گسترش انقلاب فرانسه بودند.

حالا بیا بپنداریم انقلاب رو با هم مقایسه کنیم:

انقلاب فرانسه (۱۷۸۹)	با آرمان‌ها و ارزش‌های مدرنی شکل گرفت که پس از رنسانس به وجود آمده بودند. ابتدا در خاستگاه خود، فرانسه، گرفتار مشکل شد، اما به زودی به صورت سلسله انقلاب‌های ۱۸۳۰ و ۱۸۴۸ م. حیاتی دوباره یافت و همه کشورهای اروپایی را فراگرفت.
انقلاب روسیه (اکتبر ۱۹۱۷)	گرچه به دلیل رویکرد چپ و سوسیالیستی، با دیگر انقلاب‌های اروپایی تفاوت داشت، اما به دلیل خصلت سکولار خود، درون فرهنگ غرب قرار می‌گرفت.
جنبش‌های آزادی‌بخش قرن بیستم^۱	تقلیدی بدلی از انقلاب‌های مدرن بودند. فرهنگ‌هایی که در دوره استعمار، مذهب و مرعوب جوامع غربی شده بودند، چالش‌های خود را از نگاه نظریه‌پردازان غربی تفسیر می‌کردند و راه‌حل آن چالش‌ها را نیز در پیوستن به جوامع غربی می‌دیدند.
انقلاب اسلامی ایران	الگوی رفتاری خود را از فقه اجتماعی و سیاسی شیعی گرفت و متناسب با آن عمل کرد. از منظر دینی و فرهنگی، به شناخت بحران‌ها و چالش‌های جهان اسلام پرداخت و با بازگشت به هویت اسلامی، برای جهان غرب فرصت جدیدی را جهت عبور از بحران‌های معرفتی و معنوی آن پدید آورد.

۱- مانند جنبش‌ها و انقلاب‌های ۱۹۲۱ م. در مراکش، ۱۹۳۰ م. در لیبی، ۱۹۴۱ م. در لبنان، ۱۹۴۴ م. در سوریه، ۱۹۴۷ م. در پاکستان و ۱۹۴۸ م. در چین

خواست باشد که از ۳ تا پیش همول صغه قبل، فقط انقلاب فرانسه و انقلاب ایران، انقلاب‌های واقعی و یوانی مرسوم می‌شن که تقلیدی نبودن و پیامدهای او را سرتاسر جهان رو فرآفرخت، اما انقلاب روسیه و جنبش‌های آزادی‌بخش قرن بیستم، هم محدود به منطقه خاصی بودن و هم حالت تقلیدی داشتن! نکته می‌توان گفت مهم‌ترین شباهت انقلاب اسلامی ایران و انقلاب فرانسه در این است که هر دوی این انقلاب‌ها در سطحی جهانی اتفاق افتادند و پیامدها و تأثیراتی جهانی به دنبال داشتند؛ اما مهم‌ترین تفاوت آن‌ها، در فرهنگ، عقاید و ارزش‌هایی نهفته است که این انقلاب‌ها از متن آن برخاسته‌اند؛ انقلاب فرانسه از متن فرهنگ جدید با عقاید و ارزش‌هایی سکولار و انقلاب اسلامی ایران از متن فرهنگ اسلامی با عقاید و ارزش‌هایی دینی و معنوی برخاسته است.

تأثیرات انقلاب اسلامی ایران بر جهان اسلام

دولتمردان و روشنفکران جهان اسلام، قبل از انقلاب اسلامی ایران، اغلب مسائل و مشکلات جوامع خود و جهان اسلام را با یکی از دو رویکرد زیر می‌دیدند:

رویکرد اول | مسائل جهان اسلام از نوع مشکلاتی بود که در اثر عقب‌ماندگی تاریخی از جوامع غربی پیش آمده بود.

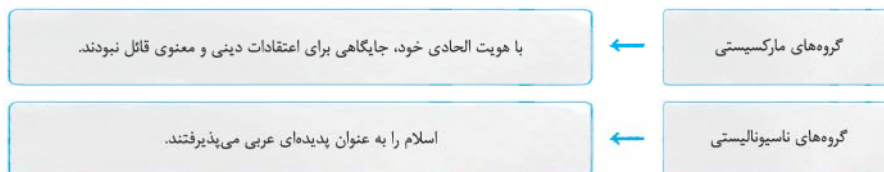
رویکرد دوم | مسائل جهان اسلام از نوع مشکلاتی بود که لیبرالیسم غربی به وجود آورده بود.

نکته کسانی که رویکرد دوم را داشتند، از موضع اندیشه‌های مارکسیستی و سوسیالیستی به مبارزه با غرب سیاسی می‌پرداختند؛ اما وقوع انقلاب اسلامی ایران، افق جدیدی را به روی جهان اسلام گشود.

تا پیش از انقلاب اسلامی، کشورهای مسلمان، با گرایش به یکی از دو رویکرد فوق، در حاشیه بلوک شرق یا غرب قرار می‌گرفتند و چگونگی برخوردشان با مسائل مهم جهان اسلام (از جمله مسئله فلسطین)، تحت تأثیر این قطب‌بندی قرار داشت.

موضوع کشورهای مسلمان در برابر مسئله فلسطین	کشورهای مسلمان زیر نفوذ بلوک غرب
دولت غاصب اسرائیل را به رسمیت می‌شناختند یا در جهت سازش با آن گام برمی‌داشتند.	دولت غاصب اسرائیل را به رسمیت می‌شناختند یا در جهت سازش با آن گام برمی‌داشتند.
جنبه پایداری و مقاومت را تشکیل می‌دادند و گروه‌های مبارز فلسطینی ناگزیر به این گروه از کشورها ملحق می‌شدند.	جنبه پایداری و مقاومت را تشکیل می‌دادند و گروه‌های مبارز فلسطینی ناگزیر به این گروه از کشورها ملحق می‌شدند.

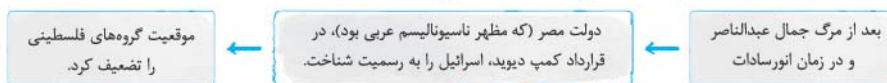
برخی از این گروه‌های فلسطینی هویت مارکسیستی و بعضی دیگر اندیشه‌های ناسیونالیستی داشتند:

فلسطین به یکی از عرصه‌های تقابل بلوک شرق و بلوک غرب تبدیل شده بود؛ یعنی:

۱ | دولت اسرائیل با حمایت‌های مالی و تسلیحاتی آمریکا و کشورهای اروپایی وابسته به بلوک غرب تجهیز می‌شد.

۲ | جنبه پایداری و مقاومت فلسطین، با سلاح‌های روسی و بلوک شرق می‌جنگید.

انقلاب اسلامی ایران و مبارزه با صهیونیسم

انقلاب اسلامی ایران، الگوی نوینی را در برابر امت اسلامی قرار داد و افق جدیدی را به روی جهان اسلام گشود.

اهمیت انقلاب اسلامی ایران تنها در ساقط کردن مهم‌ترین قدرت حامی اسرائیل در منطقه (یعنی شاه پهلوی) نبود، بلکه در راهکاری بود که برای مبارزه با صهیونیسم ارائه می‌داد.

انقلاب اسلامی ایران، با بازگشت به اسلام و اتکا بر فقه سیاسی و اجتماعی شیعی، مسئله اسرائیل را به عنوان مسئله جهان اسلام مطرح می‌کرد.

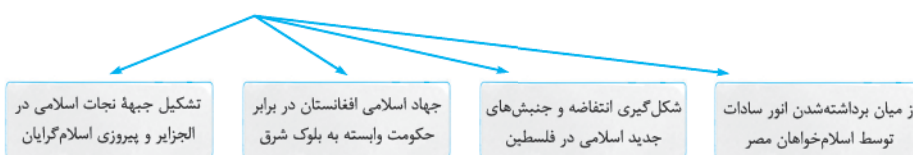
پیامدهای بازگشت به اسلام در جریان انقلاب اسلامی ایران

۱ | مشروعیت قرارداد کمپ دیوید در باور مسلمانان، مخدوش گردید.

۲ | مقاومت در برابر صهیونیسم از موضع اعتقاد اسلامی و با تکیه بر ایمان به خداوند و قدرت الهی آغاز شد. (این مقاومت قبلاً در پارپوپ اندیشه‌های مارکسیستی و ناسیونالیستی اثبات می‌شد.)

۳ | حرکت‌ها و جنبش‌هایی در جهان اسلام ایجاد شد.

نمونه‌هایی از حرکت‌ها و جنبش‌های اسلامی در جهان اسلام که تحت تأثیر انقلاب اسلامی ایران ایجاد شد، عبارت‌اند از:

پیامدهای انقلاب اسلامی ایران

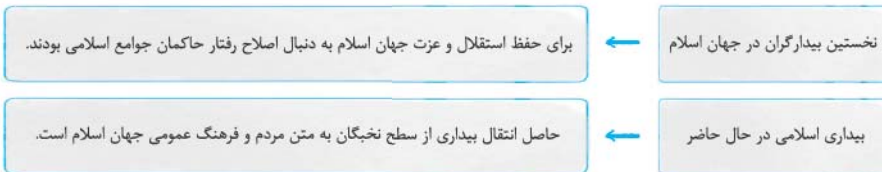
مهم‌ترین پیامد انقلاب اسلامی ایران در جهان اسلام، سلسله جنبش‌ها و انقلاب‌های گسترده مردم در کشورهای عربی از سال ۱۳۸۹ ه. ش است که تاکنون به سقوط قدرت‌های سیاسی در چهار کشور عربی منجر شده است. حالا کتاب درسی گفته، اما من می‌گم که تو بدونی! این چهار کشور، مصر، تونس، لیبی و یمن هستند!

خواست پادشاه: اون ۳۴ موردی که در صفحه قبل و در قالب نمودار داری می‌بینی، حرکت‌ها و جنبش‌های اسلامی در جهان اسلامه که تحت تأثیر انقلاب اسلامی ایران در جهان اسلام ایجاد شدن؛ اما سقوط قدرت سیاسی در چهار کشور مصر، تونس، لیبی و یمن، نتیجه جنبش‌ها و انقلاب‌های مردمی در کشورهای عربی است که البته از انقلاب ایران الگو برداری کردن!

دولت‌های غربی تلاش کردند تا این انقلاب‌ها را بخشی از فرایند غربی‌شدن کشورهای عربی معرفی کنند و آن را بهار عربی نامیدند؛ اما این انقلاب‌ها حکایت از بیداری اسلامی دارند. به همین دلیل، غرب برای انحراف این انقلاب‌ها وارد عمل شده است.

نکته وقوع این انقلاب‌ها، سه دهه بعد از انقلاب اسلامی ایران نظیر همان وقایعی است که چهار دهه پس از انقلاب فرانسه در کشورهای اروپایی رخ داد.

بیدارگران اسلامی در گذشته و حال حاضر

انقلاب اسلامی ایران از طریق بیداری اسلامی، الگوی جدیدی را در برابر امت اسلامی قرار داده است.

نکته اگر بیداری اسلامی در جوامع اسلامی تحقق پیدا کند، این جوامع به سوی نظامی حرکت خواهند کرد که فارغ از قدرت‌های قومی و قبیله‌ای بر مدار فقاقت و عدالت، سازمان می‌یابند.

امام خمینی و بیداری اسلامی

۱ امام خمینی در وصیت‌نامه الهی-سیاسی خود، تشکیل یک دولت اسلامی با جمهوری‌های آزاد و مستقل را برای آینده کشورهای مسلمان ترسیم می‌کند.
 ۲ امام خمینی در نامه به گورباچف (آخرین صدر هیئت رئیسه اتحاد جماهیر شوروی)، با استفاده از حکمت‌های منشاء و اشراق به اشکالاتی اشاره کرد که در محدود کردن دانش و علم به شناخت حسی یا شناخت عقلی وجود دارد.

می‌دونی منظور امام خمینی چی بوده؟ این که برای شناخت حقیقی فقط حس و عقل کافی نیست، بلکه باید از وحی و شهود هم کمک بگیریم، یعنی شناختی کامله که از طریق حس، عقل و وحی توأمان به دست اومده باشه و برپویه که منظور امام از وحی، همون آموزه‌های آسمانی دین مبین اسلامه! امام خمینی در این نامه، ضمن پیش‌بینی فروپاشی بلوک شرق، از گورباچف خواست تا برای عبور از همه بحران‌ها، به سوی آموزه‌های اسلام گام بردارند و در این راستا، نخبگان خود را برای فراگیری حکمت و علوم اسلامی به ایران بفرستند.

برپایی نماز جماعت و مراسم مذهبی و چاپ قرآن با الفبای سیریلیک در کشورهای پسا شوروی، یادآور پیام امام به گورباچف است که با مادی‌گرایی نمی‌توان بشریت را از بحران به در آورد.

جغرافیای فرهنگی جهان جدید

در بخش‌های قبل دهنیم که دنیای قرن بیستم به دنیای دوقطبی بود که به طرف اون، بلوک غرب قرار داشت و طرف دیگرش، بلوک شرق. حالا در این بخش می‌فویام بدینم که این جهان دوقطبی په‌طوری در قرن بیستم از بین رفت و دنیای پدید په‌طوری ایجاد شد.

انقلاب اسلامی اگرچه در ایران رخ داد و از ذخایر معرفتی شیعی استفاده کرد، اما آرمان‌ها، ارزش‌ها و مسئولیت و رسالت خود را به حل چالش‌های جامعه ایران یا شیعیان جهان محدود نکرد.

درباره انقلاب اسلامی ایران که براساس آموزه‌های اسلامی، از عزت و اقتدار جهان اسلام پاسداری می‌کرد، بدانیم که:

۱ مخاطب پیام انقلاب: فطرت الهی همه انسان‌ها

۲ وظیفه انقلاب: دفاع از محرومان و مستضعفان جهان

۳ رسالت (هدف) انقلاب: حل مشکلات معرفتی و معنوی بشریت

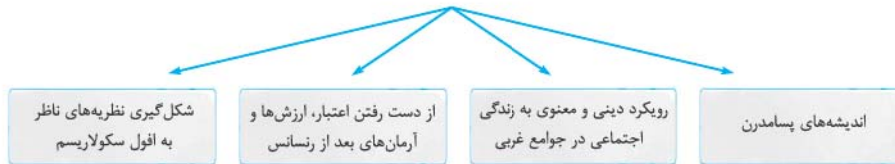
فردمونیم‌ها! این مطلب برات آشنا نبود؟! بابا اول همین درس فوندم! به این زودی یادت رفت!! اینا همون ویژگی‌های بیداری اسلامی‌ه که در مورد انقلاب اسلامی ایران هم صدق می‌کنه! حالا فلسفه این تکرار رو فومیدی!؟

ویژگی‌های انقلاب اسلامی ایران

انقلاب اسلامی ایران:

- ۱ با آرمان‌ها و ارزش‌هایی که داشت، حضور و تأثیرات جهانی خود را فراتر از مرزهای جهان اسلام نشان داد.
- ۲ به بحران‌های عمیق معرفتی و معنوی جهان غرب و چالش‌های مربوط به آن‌ها، فرصت بروز و ظهور داد.
- ۳ شاهدی گویا برای حضور تاریخ‌ساز فرهنگ‌های غیرغربی بود، زیرا مستقل از ارزش‌ها و آرمان‌های جهان غرب شکل گرفت.
- ۴ در شکل‌گیری یا گسترش این موارد مؤثر بود:

۵ راه نوینی را فرا روی کشورهای جهان سوم قرار داد. این مسیر جدید، موقعیت استوار دو قطب سیاسی قرن بیستم را در هم ریخت و قطب‌بندی جدیدی را به جهان تحمیل کرد. (قطب‌بندی فرهنگ اسلام و فرهنگ غرب یا همان قطب‌بندی جهان اسلام و جهان غرب)

انقلاب اسلامی ایران و جهان غرب

جهان غرب پس از پی‌بردن به عمق حادثه و توان تأثیرگذاری انقلاب اسلامی، سلسله اقدامات مستمری در مقابله با انقلاب ایران انجام داد و مقاومت ایران اسلامی در برابر این اقدامات، موقعیت جدیدی برای جهان اسلام پدید آورد. دو نمونه از نخستین تلاش‌های غرب برای مقابله با انقلاب اسلامی ایران عبارت بود از:

- ۱ کودتای نوژه، ۲ هشت سال جنگ تحمیلی
- جنگ ایران و عراق با همه جنگ‌های قرن بیستم متفاوت بود، زیرا:
- ۱ در این جنگ، تمامی کشورهای بلوک شرق و غرب، علیه ایران متحد شدند.
- ۲ تسلیحات روسی، آمریکایی، فرانسوی، آلمانی و دلارهای نفتی کشورهای عربی در خدمت ارتش آغازگر جنگ قرار داشت.
- ۳ ایران برای تهیه ابتدایی‌ترین تجهیزات (مانند سیم خاردار)، تحریم شده بود.

اعتراف رسانه‌های غربی به کمک تسلیحاتی غرب به عراق

ارسال نیروی نظامی از سوی سایر کشورها به عراق برای تقویت جبهه عراق علیه ایران؛ وجود بیش از ۲۰۰ نظامی غیرعراقی در میان اسرای عراقی

سردشت، دومین شهر قربانی جنگ‌افزارهای شیمیایی در جهان پس از هیروشیما

مقاومت انقلاب اسلامی ایران در دهه نخست
موقعیت بلوک شرق را (به عنوان تنها رقیب بلوک غرب) متزلزل ساخت.
موقعیت جهان اسلام را (به عنوان یک قطب فرهنگی) تثبیت کرد.

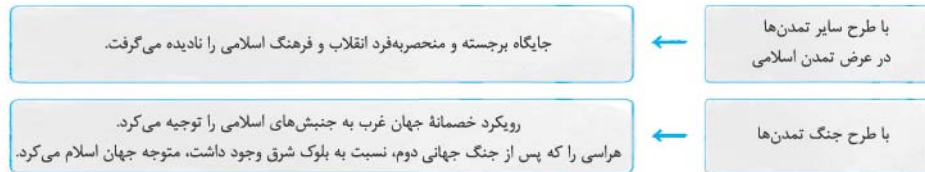
نظریه پایان تاریخ فوکویاما

نظریه پردازان غربی به دنبال آن بودند تا فروپاشی بلوک شرق را به شکل گیری نظم نوین جهانی بر مدار یک قطب واحد معنا کنند (= مفاد نظریه پایان تاریخ فوکویاما)؛ اما موفقیت انقلاب اسلامی ایران و پیامدهای جهانی آن، بر این نظریه خط بطلان کشید.

نکته فوکویاما (فیلسوف آمریکایی)، فروپاشی بلوک شرق و شوروی سابق و غلبه نظام لیبرال دموکراسی غرب را پایان مبارزات عقیدتی - سیاسی بشر می داند و نظام لیبرال دموکراسی را به عنوان محصول نهایی تاریخ بشر معرفی می کند که برای آن جایگزین بهتر و مناسب تری قابل تصور نیست. یعنی بر مبنای نظریه پایان تاریخ فوکویاما، نظام لیبرال دموکراسی (به ویژه بعد از فروپاشی اتحاد شوروی) به صورتی که پیرامون غالب و مسلط در جهان در اومده که همه کشورها و جوامع باید در برابر اون تسلیم بشن و نظام سیاسی بهتر و مناسب تری که بتونه جایگزین این نظام بشه، اصلاً و ابداً وجود نداره! اما انقلاب اسلامی ایران، تیشه زد به ریشه این نظریه و گفت البته که نظام بهتری وجود داره! اونم جمهوری اسلامی!

نظریه جنگ تمدن های هانتینگتون

ادعای به حضور فرهنگی و تمدنی جهان اسلام از سوی برخی نظریه پردازان غربی، با عنوان جنگ تمدن ها مطرح شد. نظریه جنگ تمدن ها، ضمن اعتراف به شکل گیری قطب بندی جدید فرهنگی تمدنی:

اقتصاد و سیاست جهان غرب در قطب بندی جدید جهان

اقتصاد و سیاست جهان غرب در شرایط فعلی که ابعاد جهانی پیدا کرده، نیازمند مناطق پیرامونی است؛ چراکه انباشت ثروت جهان در دست جمعی اندک (یعنی کشورهای سلطه گر غربی)، جز با فقر و وابستگی اقتصادی و سیاسی انبوه آدمیان (کشورهای ضعیف و پیرامونی) ممکن نیست. به نظر ۳ به گناه در ۸ قرن ۱۸ قریب یازدهم بندازی بد نیست! اون با مفصل برات توضیح داده که چه طوری کشورهای غربی و مرکز، منابع و ثروت های کشورهای پیرامونی در آسیا و آفریقا رو غارت و پیاوول می کنن! خدا از شون نگذره!!

جهان غرب، صرف نظر از بحران های معرفتی و معنوی خود، برای تأمین نیازهای اقتصادی و سیاسی خود، ناگزیر از مقابله با حرکت مستقل شکل گرفته در جهان اسلام است. دنیای غرب برای تحقق این منظور، فعالیت های زیر را انجام می دهد:

۱) مقابله نظامی و سیاسی از طریق حضور مستقیم (مشابه استعمار قدیم)

مثال آن چه در افغانستان و عراق رخ داده است.

۲) محاصره و تحریم اقتصادی از طریق سازمان های بین المللی (مشابه استعمار نو)

مثال تحریم هایی که علیه ایران انجام شده و می شود.

۳) تبلیغ معنویت های کاذب و سکولار در کشورهای غربی برای اشباع خلأ معنوی فرهنگ غرب

۴) تصویرسازی خشن و غیرعقلانی از فرهنگ اسلامی از طریق سازماندهی و شکل دهی جریان های تروریستی وهابی

۵) تفسیرهای سکولار از اسلام و حمایت از اسلام آمریکایی در مقابل انقلاب اسلامی

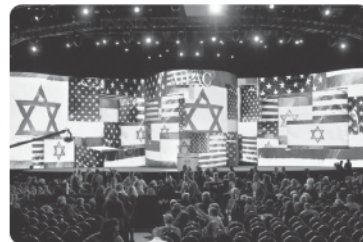
۶) مدیریت جنگ رسانه ای همه جانبه در برابر حرکت فرهنگی جهان اسلام

۷) ایجاد اختلافات فرقه ای و مذهبی برای تضعیف جهان اسلام

البته به تبع ممدودیت هایی که جهان غرب ایجاد می کنه (مثل انواع و اقسام تعریف ها)، برای جهان اسلام به سری فرصت های پدید فراهم می شه! آزما همیشه توی ممدودیت ها ستاره می شن!

اسلامهراسی در غرب

استقبال آی پک از تصویب تحریم های ضدایرانی در سنای آمریکا

۲۴۴- به ترتیب، هر یک از این عبارات، تعریف، علت و نتیجه چیست؟

(فارج کشور ۹۳- با انکی تغییر)

«تغییراتی که به صورت تحولات فرهنگی درآید»، «تداوم ناسازگاری میان شیوه زندگی با عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی» و «وقوع تغییرات هویتی افراد خارج از مرزهای مقبول فرهنگی جامعه»

(۱) تحول فرهنگی مثبت - بحران هویت - تعارض فرهنگی

(۲) تحول فرهنگی منفی - تعارض فرهنگی - تزلزل فرهنگی

(۳) بحران هویت - خودباختگی فرهنگی - تحول فرهنگی منفی

(۴) بحران هویت - تزلزل فرهنگی - تعارض فرهنگی

۲۴۵- به ترتیب، ویژگی‌های «جهان‌هایی که دچار مرگ می‌شوند» و «آن‌ها که نشاط خود را از دست می‌دهند» کدام‌اند؟

(فارج کشور ۹۴- با تغییر)

(۱) به سوی باطل بودن جهت تغییرات - پاسخ‌ندادن به پرسش‌های افراد درباره معنای زندگی و مرگ

(۲) بازماندن از پاسخ‌گویی به نیازهای طبیعی و جسمانی یا فطری و معنوی انسان‌ها - رسیدن به پوچ‌انگاری

(۳) دچار تحول شدن هویت فرهنگی - مبهوت و مقهور فرهنگ بیگانه شدن

(۴) عبور از مرزهای هویت فرهنگی - غفلت از پرسش درباره معنای زندگی و مرگ

۲۴۶- در متن زیر، کدام مفاهیم جامعه‌شناختی به کار رفته است؟

(فارج کشور ۹۵- با تغییر)

«در هجوم اروپاییان به قاره آمریکا، سرخ‌پوست‌های دشت‌های بزرگ آمریکا، وادار به زندگی در یک منطقه محدود شدند و از گوشت بوفالو که منبع غذایی مرسومشان بود، محروم ماندند؛ بنابراین عادت‌های گردآوری غذایی آن‌ها دچار اختلال شد و تقدس بوفالو نیز اعتبارش را از دست داد.»

(۱) فرهنگ باطل - تزلزل فرهنگی

(۲) تزلزل فرهنگی - بحران هویت

(۳) فرهنگ واقعی - خودباختگی فرهنگی

(۴) خرده‌فرهنگ - مرگ طبیعی فرهنگ

۲۴۷- کدام یک در ارتباط با تحولات هویتی فرهنگ، درست است؟

(فارج کشور ۹۶- با انکی تغییر)

(۱) فراتررفتن تغییرات هویتی خارج از مرزهای مقبول فرهنگی ← بروز تعارض فرهنگی ← ناتوانی جهان اجتماعی در سامان‌دهی کنش‌های اجتماعی براساس فرهنگ خود ← تزلزل فرهنگی ← بحران هویت

(۲) از دست رفتن ثبات عقاید و آرمان‌های جامعه ← تزلزل فرهنگی ← فراتررفتن تغییرات هویتی خارج از مرزهای مقبول فرهنگی ← بحران هویت ← تحول فرهنگی منفی

(۳) بروز تعارض فرهنگی ← فراتررفتن تغییرات هویتی خارج از مرزهای مقبول فرهنگی ← تزلزل فرهنگی ← از دست رفتن ثبات عقاید و آرمان‌های جامعه ← بحران هویت

(۴) ناتوانی جهان اجتماعی در سامان‌دهی کنش‌های اجتماعی براساس فرهنگ خود ← بروز تعارض فرهنگی ← بحران هویت ← دگرگونی و تحول هویت فرهنگی ← تحولات تمدنی

۲۴۸- به ترتیب در هر یک از این شرایط فرهنگی چه وضعیتی پیش می‌آید؟

(سراسری ۹۶- با انکی تغییر)

- بازماندن از پاسخ به نیازهای جسمانی یا فطری

- بحران هویت

- عمل نکردن متناسب با نیازهای معنوی و روحی افراد

(۱) رویارویی با ناامیدی و خودکشی - تعارض فرهنگی - دگرگونی و تحول هویت فرهنگی

(۲) دگرگونی و تحول هویت فرهنگی - رویارویی با ناامیدی و خودکشی - تزلزل فرهنگی

(۳) کهولت و مرگ جهان اجتماعی - دگرگونی و تحول هویت فرهنگی - رویارویی با ناامیدی و خودکشی

(۴) کهولت و مرگ جهان اجتماعی - تزلزل فرهنگی - دگرگونی و تحول هویت فرهنگی

درس دوازدهم

نست‌های تحولات هویتی جهان اجتماعی (علل بیرونی)

۲۴۹- کدام گزینه درباره انواع ارتباطات فرهنگی (روابط جهان‌های اجتماعی) و پیامدهای آن درست نیست؟

(۱) ارتباطات فرهنگی در سطح هنجارها و شیوه‌های زندگی، منجر به توسعه و بسط فرهنگ می‌شود.

(۲) ارتباطات فرهنگی در سطح عقاید و ارزش‌های اجتماعی، منجر به توسعه و بسط فرهنگ می‌شود.

(۳) دادوستد فرهنگی در سطح عقاید و ارزش‌های اجتماعی، منجر به تحولات هویتی می‌گردد.

(۴) در تعاملات فرهنگی اگر یک فرهنگ بر عقاید و ارزش‌های خود پافشاری نکند، به فرهنگ دیگری ملحق می‌شود.

- ۲۵۰- به ترتیب، چه زمانی یک جهان اجتماعی دچار خودباختگی فرهنگی می‌شود و کدام عبارت از پیامدهای خودباختگی فرهنگی نیست؟
- (۱) زمانی که جهان اجتماعی با عناصر فرهنگ دیگر به صورت فعالانه و خلاق مواجه نشود. - افراد جامعهٔ خودباخته، حالت فعال و خلاق خود را در گزینش عناصر فرهنگی دیگر از دست می‌دهند.
  - (۲) زمانی که یک جهان اجتماعی، عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی دیگر را قبول کند. - جامعهٔ خودباخته، عناصر فرهنگی دیگر را به صورت تقلیدی فرا می‌گیرد.
  - (۳) زمانی که اعضای جهان اجتماعی حالت فعال و خلاق خود را در گزینش عناصر فرهنگ دیگر از دست بدهند. - جامعهٔ خودباخته می‌تواند به فرهنگ دیگری که در مقابل او قرار گرفته و مبهوت و مقهور آن شده است، ملحق شود.
  - (۴) زمانی که یک جهان اجتماعی عقاید و ارزش‌های خود را فراموش کند. - جامعهٔ خودباخته امکان گسترش فرهنگ گذشتهٔ خود را ندارد، اما می‌تواند در مسیر تداوم آن گام بردارد.

۲۵۱- عبارت‌های زیر به ترتیب با کدام گزینه همخوانی دارند؟

- «در جهان سکولار، انسان به تفسیر و شناخت صحیح از عالم و آدم نائل نمی‌شود.» - «جوامع در مواجهه با فرهنگ دیگر، هویت خود را از یاد می‌برند.» - «فطرت آدمی در جهان سکولار و اساطیری به آرامش نمی‌رسد.»
- (۱) از خودبیگانگی فطری - از خودبیگانگی حقیقی - از خودبیگانگی تاریخی - از خودبیگانگی فطری - از خودبیگانگی حقیقی
  - (۲) از خودبیگانگی فطری - از خودبیگانگی تاریخی - از خودبیگانگی حقیقی - از خودبیگانگی تاریخی - از خودبیگانگی فطری
  - (۳) از خودبیگانگی فطری - از خودبیگانگی تاریخی - از خودبیگانگی حقیقی - از خودبیگانگی تاریخی - از خودبیگانگی فطری
- ۲۵۲- به ترتیب در چه صورتی تعامل میان جهان‌های اجتماعی مختلف زمینهٔ گسترش و پیشرفت فرهنگ آن‌ها را فراهم می‌آورد، چه زمانی یک جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگری ملحق می‌شود و اگر اعضای یک جهان اجتماعی، مبهوت و مقهور جهان اجتماعی دیگر شوند، دچار چه نوع آسیب فرهنگی می‌شوند؟

- (۱) اگر اعضای یک جهان اجتماعی هنگام دادوستد و تعامل با جهان‌های اجتماعی دیگر، به طور منفعل و خلاق براساس نیازها و مسائل خود با جهان اجتماعی دیگر رویارو شوند. - اگر یک جهان اجتماعی نه بتواند فرهنگ گذشتهٔ خود را تداوم دهد و نه بتواند آن را رها کند. - از خودبیگانگی فرهنگی
  - (۲) اگر با حفظ عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های خود با یکدیگر تعامل و دادوستد داشته باشند. - اگر یک جهان اجتماعی در مسیر تحولات هویتی خود، ارزش‌ها و عقاید جهان اجتماعی دیگری را قبول کند. - خودباختگی فرهنگی
  - (۳) اگر جهان اجتماعی در تعامل با جهان‌های اجتماعی دیگر، بر عقاید و ارزش‌های خود پافشاری کند. - اگر یک جهان اجتماعی دچار خودباختگی فرهنگی شود. - غرب‌زدگی
  - (۴) اگر جهان اجتماعی در تعامل با جهان‌های اجتماعی دیگر، بر عقاید و ارزش‌های خود پافشاری نکند. - اگر یک جهان اجتماعی در مواجهه با جهان اجتماعی دیگر، ضمن پذیرش بخش‌هایی از آن، هویت جدیدی به دست آورد، به جهان اجتماعی مقابل ملحق می‌گردد. - از خودبیگانگی فرهنگی
- ۲۵۳- جهان اسلام در مواجهه با فرهنگ یونان و روم، تنها ..... این دو فرهنگ را اخذ کرد و به تناسب ..... خود در دانش‌های مختلف آن‌ها دخل و تصرف کرد و عناصر ..... و ..... این دو فرهنگ را نپذیرفت.

- (۱) اندیشه‌های فلسفی - ارزش‌ها و عقاید - دنیوی - مادی
- (۲) علوم تجربی - ارزش‌های توحیدی - سکولار - دنیوی
- (۳) عناصر عقلی - جهان‌شناسی توحیدی - اساطیری - مشرکانه
- (۴) عناصر عقلی - هویت الهی - سکولار - این‌جهانی

۲۵۴- با توجه به روابط جهان‌های اجتماعی با یکدیگر، هر یک از حالت‌های زیر به ترتیب چه پیامدی دارد؟

- اگر یک جهان اجتماعی در تعامل با جهان‌های اجتماعی دیگر، بر عقاید و ارزش‌های خود پافشاری نکند.
- اگر یک جهان اجتماعی با حفظ عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های خود با جهان‌های اجتماعی دیگر تعامل و دادوستد داشته باشد.
- اگر یک جهان اجتماعی در مواجهه با جهان اجتماعی دیگر، ضمن پذیرش بخش‌هایی از آن، هویت جدیدی به دست آورد، ولی به جهان اجتماعی مقابل ملحق نگردد.

- (۱) ارتباطش را با فرهنگ و تاریخ خود از دست می‌دهد و عناصر فرهنگی دیگر را بدون تحقیق و گزینش فرامی‌گیرد. - دادوستد فرهنگی به لایه‌های عمیق آن سرایت می‌کند. - دچار خودباختگی فرهنگی می‌شود.
- (۲) در مسیر تحولات هویتی خود، ارزش‌ها و عقاید جهان اجتماعی دیگری را قبول می‌کند و به آن ملحق می‌شود. - دچار تحولات هویتی می‌گردد. - دچار تعارض فرهنگی می‌شود.
- (۳) نه می‌تواند فرهنگ گذشتهٔ خود را تداوم بخشد یا گسترش دهد و نه می‌تواند آن را رها کند و بگذرد. - زمینهٔ تحولات هویتی جهان‌های اجتماعی دیگر را پدید می‌آورد. - دچار تزلزل فرهنگی می‌گردد.
- (۴) دادوستد فرهنگی به لایه‌های عمیق آن سرایت می‌کند و در صورتی که به مرور زمان به عقاید و ارزش‌های خود پشت کند، دچار تحولات هویتی می‌شود. - زمینهٔ گسترش و پیشرفت خود را فراهم می‌آورد. - دچار تحولات هویتی می‌گردد.

۲۵۵- عبارت‌های زیر را به ترتیب از حیث صحیح یا غلط بودن مشخص نمایید.

- اگر یک جهان اجتماعی در مسیر تحولات هویتی خود، هنجارها و رفتارهای جهان اجتماعی دیگر را قبول کند، به آن ملحق می‌شود.
- جهان غرب طی جنگ‌های صلیبی و در مواجهه با فرهنگ اسلامی و پذیرش برخی لایه‌های آن، بدون این‌که به جهان اسلام پیبوند، تحولات هویتی پیدا کرد.
- جهان اجتماعی هنگامی به دادوستد می‌پردازد که اعضای آن به طور فعال و خلاق براساس نیازها و مشکلات خود، با جهان اجتماعی دیگر رویارو شوند.

- جوامع خودباخته‌ای که در مواجهه با فرهنگ دیگر، هویت خود را از یاد می‌برند، دچار از خودبیگانگی فطری می‌شوند.

- (۱) غ - ص - ص - غ (۲) ص - غ - ص - غ (۳) غ - غ - ص - غ (۴) ص - ص - غ - غ

۲۵۶- به ترتیب، کدام عبارت در ارتباط با خودباختگی فرهنگی درست نیست، اما در مورد روابط جهان‌های اجتماعی مختلف یا مصداق‌های آن درست است؟

(۱) اگر اعضای یک جهان اجتماعی مبهوت و مقهور جهان اجتماعی دیگر شوند و در نتیجه، حالت فعال و خلاق خود را در گزینش عناصر فرهنگی دیگر از دست بدهند، دچار خودباختگی فرهنگی می‌شوند. - روابط جهان‌های اجتماعی با یکدیگر می‌تواند شکل‌های متفاوتی داشته باشد که هر کدام از آن‌ها آثار هویتی متفاوتی دارند.

(۲) جهان اجتماعی خودباخته به روش تقلیدی عمل می‌کند و ارتباطش را با فرهنگ و تاریخ خود از دست می‌دهد. - اگر جهان اجتماعی در محدودهٔ هنجارها و شیوهٔ زندگی، عناصری را از جهان اجتماعی دیگر اخذ کند، دچار تحولات هویتی می‌شود.

(۳) بسیاری از جوامع غیرغربی در رویارویی با فرهنگ غرب، دچار خودباختگی فرهنگی گشتند که به آن غرب‌زدگی می‌گویند. - جهان اسلام در رویارویی با فرهنگ‌های دیگر، زمینهٔ تحولات هویتی آن‌ها را پدید آورد و بسیاری از فرهنگ‌ها در تعامل با جهان اسلام به آن ملحق شدند.

(۴) جهان اجتماعی خودباخته می‌تواند فرهنگ گذشتهٔ خود را تداوم بخشد یا گسترش دهد، ولی در این مسیر دچار تحولات هویتی می‌گردد. - هر جهان اجتماعی که در مسیر تحولات هویتی، ارزش‌ها و عقاید جهان اجتماعی دیگری را قبول کند، نمی‌تواند به طور فعال و خلاق با این جهان اجتماعی تعامل داشته باشد.

۲۵۷- اگر جهان اجتماعی .....، زمینهٔ گسترش و پیشرفت خود را فراهم می‌آورد. جهان اجتماعی هنگامی به دادوستد و تعامل می‌پردازد که .....

(۱) در تعامل با جهان‌های دیگر بر عقاید و ارزش‌های خود پافشاری نکند و دادوستد به لایه‌های عمیق آن سرایت کند - اعضای آن مبهوت و مقهور جهان اجتماعی دیگر شوند و عناصر فرهنگی دیگر را بدون تحقیق و گزینش و به صورت تقلیدی فرابگیرند.

(۲) با حفظ عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های خود، با جهان‌های اجتماعی دیگر تعامل و دادوستد داشته باشد و در محدودهٔ هنجارها و شیوهٔ زندگی، عناصری را از جهان اجتماعی دیگر بگیرد و در صورت لزوم، تغییرات لازم را در آن‌ها پدید آورد - اعضای آن، به طور فعال و خلاق براساس نیازها، مشکلات و مسائل خود، با جهان اجتماعی دیگر رویارو شوند.

(۳) به مرور زمان به عقاید و آرمان‌های خود پشت کند و دچار تحولات هویتی شود - در مسیر تحولات هویتی، ارزش‌ها و عقاید جهان اجتماعی دیگری را قبول کند و به آن ملحق شود.

(۴) در مواجهه با جهان اجتماعی دیگر، ضمن پذیرش بخش‌هایی از آن، هویت جدیدی به دست آورد، بدون این‌که به جهان اجتماعی مقابل ملحق شود - ارتباطش را با فرهنگ و تاریخ خود از دست ندهد و مبهوت و مقهور جهان اجتماعی دیگر نشود.

۲۵۸- پدیدآیی این آسیب‌ناشی از چیست؟

- غرب‌زدگی جوامع غیرغربی

- اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی

- پذیرش عناصر فرهنگی دیگر بدون تحقیق و گزینش

(۱) قدرت نظامی و فرهنگی جوامع غربی - تزلزل فرهنگی - تحولات هویتی

(۲) این جوامع مرعوب قدرت اقتصادی و سیاسی غرب شدند. - تعارض فرهنگی - خودباختگی فرهنگی

(۳) این جوامع مقهور و مبهوت فرهنگ غرب شدند. - تحولات هویتی - بحران هویت فرهنگی

(۴) خودباختگی فرهنگی - بحران هویت فرهنگی - تزلزل فرهنگی

۲۵۹- عبارت‌های زیر را به ترتیب از حیث صحیح یا غلط بودن مشخص نمایید.

- جهان غرب در قرون وسطی با عبور از عقاید و ارزش‌های مسیحیت به عقاید و ارزش‌های دنیوی و سکولار روی آورد و هویت جدیدی پیدا کرد.

- مرگ یک جهان اجتماعی هنگامی رخ می‌دهد که با وجود به‌کارگیری تمامی ظرفیت‌های خود از پاسخگویی به نیازهای طبیعی و جسمانی یا فطری و معنوی انسان‌ها باز می‌ماند.

- مسئولیت همهٔ مراتب امر به معروف و نهی از منکر در جامعه به عهدهٔ سازمان‌های رسمی و حکومتی است.

- در یک جهان دینی و معنوی، هویت‌هایی که ابعاد متعالی و الهی انسان را نفی کنند به رسمیت شناخته نمی‌شوند.

(۱) ص - غ - غ - ص (۲) غ - ص - غ - ص (۳) ص - ص - غ - ص (۴) غ - ص - غ - غ

۲۶۰- به ترتیب در هر یک از حالت‌های زیر، چه اتفاقی برای جهان اجتماعی رخ می‌دهد؟

- تغییرات اساسی در جهان اجتماعی صورت بگیرد.

- جهان اجتماعی نمی‌تواند کنش‌های اجتماعی را براساس فرهنگ خود سامان دهد.

- شکل‌گیری شیوه‌هایی از زندگی که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند.

- جهان اجتماعی به مرور زمان به عقاید و ارزش‌های خود پشت کند.

(۱) تزلزل فرهنگی - بحران هویت - تعارض فرهنگی - از خودبیگانگی تاریخی

(۲) تحولات هویتی - تعارض فرهنگی - بحران هویت - تزلزل فرهنگی

(۳) بحران هویت - تحولات هویتی - از خودبیگانگی فرهنگی - خودباختگی فرهنگی

(۴) تحول فرهنگی - تزلزل فرهنگی - تعارض فرهنگی - تحولات هویتی

۲۶۱- جوامع خودباخته‌ای که در مواجهه با فرهنگ دیگر، هویت خود را از یاد می‌برند، دچار ..... می‌شوند. اگر عقاید و ارزش‌های یک جهان اجتماعی، مانع آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان و جهان شود، آن جهان اجتماعی دچار ..... می‌شود. جهان اجتماعی ..... و جهان اجتماعی ..... آدمی را نه تنها از حقیقت جهان، بلکه از حقیقت خود نیز بیگانه می‌کنند.

- ۱) از خودبیگانگی تاریخی - از خودبیگانگی فطری - مشرکانه اساطیری - سکولار
- ۲) از خودبیگانگی حقیقی - تزلزل فرهنگی - سرمایه‌داری - آپارتاید
- ۳) از خودبیگانگی فرهنگی - از خودبیگانگی حقیقی - متجدد - دنیوی
- ۴) تزلزل فرهنگی - خودباختگی فرهنگی - اساطیری - سکولار

۲۶۲- چرا فطرت آدمی در برخی از جهان‌های اجتماعی به آرامش نمی‌رسد؟ زیرا در این جهان‌های اجتماعی ..... . از نظر قرآن کریم، چرا انسان‌ها خود را فراموش می‌کنند؟ به دلیل .....

- ۱) تصویری که از جهان ارائه می‌شود، سرابی از حقیقت است - انجام گناهان
- ۲) انسان‌ها از حقیقت خود و هستی دور می‌مانند - فراموش کردن خداوند
- ۳) انسان‌ها به شناخت و تفسیری صحیح از عالم و آدم نمی‌رسند - از یاد بردن هویت تاریخی خود
- ۴) انسان گرفتار اضطراب و تشویش است - فراموش کردن خداوند

۲۶۳- اگر اعضای یک جهان اجتماعی، واقعیت‌ها و آرمان‌های خود را فراموش نکنند، آن جهان اجتماعی دارای هویت ..... است و اگر واقعیت‌ها و آرمان‌های آن جهان اجتماعی مطابق حق باشند، دارای هویت ..... است. اگر یک جهان اجتماعی در تعامل با جهان‌های دیگر، بر عقاید و ارزش‌های خود پافشاری نکرده و به مرور زمان، به عقاید و آرمان‌های خود پشت کند، دچار ..... می‌گردد.

- ۱) حقیقی - تاریخی - تحولات هویتی
- ۲) فطری - حقیقی - بحران هویت
- ۳) تاریخی - فطری - تحولات هویتی
- ۴) تاریخی - حقیقی - تزلزل فرهنگی

۲۶۴- به ترتیب، کدام عبارت در مورد «از خودبیگانگی حقیقی» درست نیست، اما در رابطه با «بحران هویت» درست است؟ (ترکیبی درس ۱۱ و ۱۲)

۱) اگر عقاید و ارزش‌های یک جهان اجتماعی، مانع آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان و جهان شود، آن جهان دچار از خودبیگانگی حقیقی می‌شود. - هر تعارض فرهنگی به بحران هویت منجر می‌شود.

- ۲) جوامع خودباخته‌ای که در مواجهه با فرهنگ دیگر، هویت خود را از یاد می‌برند، به این معنای از خودبیگانگی گرفتار می‌شوند. - بحران هویت فرهنگی در جایی به وجود می‌آید که جهان اجتماعی توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود را نداشته باشد.
- ۳) جهان‌های اجتماعی که براساس فطرت انسان شکل نگرفته‌اند و از عقاید و ارزش‌های حق برخوردار نیستند، دچار این نوع از خودبیگانگی می‌شوند. - اگر در یک جهان اجتماعی بحران هویت پدید آید، راه برای دگرگونی هویت فرهنگی آن جهان اجتماعی باز می‌شود.
- ۴) جهان‌های اجتماعی که واقعیت‌ها و آرمان‌های خود را فراموش می‌کنند، دچار این نوع از خودبیگانگی می‌شوند. - هرگاه عقاید و ارزش‌هایی که هویت فرهنگی جهان اجتماعی را می‌سازند، مورد تردید قرار بگیرند، جامعه دچار بحران هویت می‌شود.

۲۶۵- به ترتیب هر یک از این عبارات‌ها، نتیجه یا تعریف چیست؟ (ترکیبی درس ۱۰، ۶ و ۱۱)

- تنگ‌شدن عرصه بر کنش‌های عاطفی و اخلاقی در جهان متجدد

- وقوع تغییرات هویتی در خارج از مرزهای مقبول فرهنگی جامعه و به دنبال آوردن شیوه‌هایی از زندگی که با عقاید و ارزش‌های اجتماعی در تقابل هستند.

- ممانعت ارزش‌ها و عقاید یک جهان اجتماعی از آشنایی درست افراد جامعه با انسان و جهان
- ۱) طرد عناصر مقدس و معنوی از جهان - اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی - بحران هویت
  - ۲) گسترش عقلانیت ابزاری - تزلزل فرهنگی - خودباختگی فرهنگی
  - ۳) رواج کنش‌های حساب‌گرایانه معطوف به دنیا - تعارض فرهنگی - از خودبیگانگی فرهنگی
  - ۴) زوال عقلانیت ذاتی - مرگ طبیعی فرهنگ - از خودبیگانگی فرهنگی

۲۶۶- تا چه زمانی تغییرات هویتی در درون یک جهان اجتماعی واحد رقم می‌خورد و به موجب این تغییرات چه اتفاقی می‌افتد؟ (سراسری ۹۷)

۱) تغییرات هویتی در خارج از مرزهای مقبول فرهنگی جامعه واقع شود و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌های اجتماعی در تقابل هستند به دنبال بیاورد به تعارض فرهنگی منجر می‌شود.

- ۲) تغییرات هویتی در خارج از مرزهای مقبول فرهنگی جامعه واقع شود و این تغییرات نه تنها در تعارض با هویت فرهنگی جامعه قرار نمی‌گیرد، بلکه می‌تواند مستلزم گسترش و توسعه فرهنگ اجتماعی باشد.
- ۳) تا هنگامی که هویت اجتماعی افراد در چارچوب عقاید و ارزش‌های کلان جامعه شکل گیرد و این تغییرات در تعارض با هویت فرهنگی جامعه قرار نگرفته و با ارزش‌های اجتماعی در تقابل باشد به تزلزل فرهنگی منجر می‌شود.
- ۴) تا هنگامی که هویت اجتماعی افراد در چارچوب عقاید و ارزش‌های کلان جامعه شکل گیرد تغییرات هویتی نه تنها در تعارض با هویت فرهنگی جامعه قرار نمی‌گیرد؛ بلکه می‌تواند مستلزم گسترش و توسعه فرهنگ اجتماعی باشد.

- ۲۶۷- «فرهنگی که توان عبور و گذر از گذشته خود را ندارد»، «دورماندن انسان از حقیقت خود و حقیقت هستی» و «از دست رفتن ثبات و استقرار عقاید و ارزش‌هایی که هویت فرهنگی جهان اجتماعی را می‌سازند.» به ترتیب در رابطه با کدام موضوع است؟ (سراسری ۹۳)
- ۱) از خودبیگانگی فرهنگی - خودباختگی فرهنگی - تعارض فرهنگی
  - ۲) بحران هویت - از خودبیگانگی تاریخی - مرگ طبیعی فرهنگ
  - ۳) خودباختگی فرهنگی - از خودبیگانگی فطری - تزلزل فرهنگی
  - ۴) خودباختگی فرهنگی - بحران هویت - تعارض فرهنگی
- ۲۶۸- کدام عبارت در رابطه با روش جهان اسلام در سده‌های نخستین رویارویی با فرهنگ‌های دیگر، درست نیست؟ (سراسری ۹۵)
- ۱) به دلیل اهمیتی که اسلام به عقل و عقلانیت می‌دهد، جهان اسلام در مواجهه با فرهنگ یونان و روم، تنها عناصر عقلی این دو فرهنگ را اخذ کرد.
  - ۲) با تعدیل اصول خود در تعامل با فرهنگ‌های دیگر، عناصر غیراساطیری را از آن‌ها اخذ کرد و در صورت نیاز به بازسازی آن عناصر اقدام نمود.
  - ۳) جهان اسلام در مواجهه با فرهنگ یونان و روم، به تناسب جهان‌شناسی توحیدی خود در دانش‌های مختلف آن‌ها تصرف کرد و عناصر مشرکانه آن‌ها را نپذیرفت.
  - ۴) با حفظ هویت فرهنگی خود به تعامل پرداخت و به همین دلیل عناصر سازگار با آن اصول را از دیگر فرهنگ‌ها اخذ کرد و در صورت نیاز به بازسازی آن عناصر اقدام نمود.

درس نهم

هویت ایرانی «هویت‌های فرهنگی ایران»

- ۲۶۹- افراد معمولاً خودشان را با ویژگی‌هایی مانند ..... و ..... می‌شناسند و به دیگران معرفی می‌کنند. گروه‌ها و ملت‌ها نیز خودشان را با ویژگی‌هایی چون ..... و ..... می‌شناسند و به دیگران معرفی می‌کنند.
- ۱) شغل، جمعیت، تبار خانوادگی - قدرت، ثروت، اقتصاد
  - ۲) قیافه، پوشش، تاریخ - جمعیت، سیاست، فرهنگ
  - ۳) ثروت، مهارت، علاقه - سیاست، شغل، تاریخ
  - ۴) هنر، دانش، اعتقاد - جمعیت، سیاست، اقتصاد
- ۲۷۰- به ترتیب ایران سرزمینی است که بیش از ..... قدمت دارد. هویت ایرانی قبل از ظهور اسلام، هویتی ..... و در مواردی آمیخته با ..... بود.

- ۱) هفت هزار سال - دینی - اساطیری - توحید
  - ۲) هفت هزار سال - توحیدی - دینی - اساطیر
  - ۳) پنج هزار سال - اساطیری - سکولار - توحید
  - ۴) پنج هزار سال - سکولار - دنیوی - اساطیر
- ۲۷۱- به ترتیب ایرانیان پس از آشنایی با اسلام، کدام عناصر هویتی خود را کنار گذاشتند؟ هویت فرهنگی جوامع اسلامی از دیدگاه تاریخ‌نگاران غربی چگونه بود؟

- ۱) عناصر مشرکانه و اساطیری هویت خود - هویتی که به ابعاد تاریخی و جغرافیایی آن محدود می‌شد.
- ۲) عناصر سکولار و دنیوی هویت خود - هویتی که توحیدی یا اساطیری بود.
- ۳) عناصر مشرکانه و اساطیری هویت خود - هویتی که توحیدی یا اساطیری بود.
- ۴) عناصر سکولار و دنیوی هویت خود - هویتی که قوم‌گرایانه و ناسیونالیستی بود.

۲۷۲- به ترتیب هر یک از عبارات‌های زیر با چه مفاهیمی ارتباط دارند؟

- سرنوشت مشترک و حتمی بشریت از دیدگاه برخی از نظریه‌پردازان غربی در قرن بیستم
- هویت فرهنگی جوامع اسلامی از دیدگاه مستشرقان
- یکی از مهم‌ترین پیامدهای انقلاب اسلامی ایران

- ۱) دنیوی‌شدن - خودباخته - احیای هویت جهان اسلام
- ۲) مدرنیته - اساطیری - بازبینی در دیدگاه نظریه‌پردازان غربی
- ۳) سکولاریسم - قوم‌گرایانه و ناسیونالیستی - تحولات هویتی
- ۴) معنویت‌گرایی - سکولار و دنیوی - بازگشت به خویش‌الهی و توحیدی

(ترکیبی درس ۱۲ و ۱۳)

۲۷۳- به ترتیب مصادیق «الف»، «ب» و «پ» کدام‌اند؟

از خودبیگانگی فطری	«ب»
«الف»	بُعد جغرافیایی هویت جامعه
بُعد تاریخی هویت جامعه	«پ»

- ۱) خاطره جمعی و مشترک افراد جامعه - جهان اجتماعی، فرهنگ تاریخی خود را فراموش کند. - ادامه حیات افراد جامعه را فراهم می‌سازد.
- ۲) زمینه ارتباط افرادی را که عقاید و ارزش‌های مشترک دارند، فراهم می‌آورد. - عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی مانع آشنایی افراد با حقیقت انسان و جهان شود. - خاطره جمعی و مشترک افراد جامعه
- ۳) سرگذشت و سرنوشت مشترک افراد جامعه - مانع شناخت صحیح انسان از عالم و آدم می‌شود. - متراکم‌شدن خاطره جمعی و مشترک مردم یک جامعه
- ۴) وطن یا سرزمین - خودباختگی جوامع غیرغربی در مواجهه با فرهنگ غرب - زمینه ارتباط افرادی را که عقاید و ارزش‌های مشترک دارند، فراهم می‌آورد.

- مخدوش کردن استقلال اقتصادی کشورهای مختلف و سیاست‌های ملی
- توجه به عالم کثرت بدون توجه به خداوند واحد
- ایجاد جنبش‌هایی برای اصلاح رفتار و ساختار حکومت فاجار
- (۱) بازارهای مشترک منطقه‌ای - منورالفکران غرب‌زده - عالمان شیعی
- (۲) نهادهای بین‌المللی - مسیحیت تحریف‌شده - منورالفکران غرب‌زده
- (۳) شبکه‌های عظیم اطلاعاتی - فیلسوفان روشنفکری - رهبران دینی مشروطه
- (۴) کانون‌های ثروت و قدرت - فرهنگ اساطیری یونان و رم باستان - نخستین بیدارگران اسلامی

درس پانزدهم

بسیاسی افق بیداری اسلامی

۶۷۲- کدام گزینه در مورد نسبت انقلاب اسلامی ایران با بلوک شرق و غرب درست نیست؟

- (۱) در جهان دوقطبی قرن بیستم، انقلاب ایران از آن جهت که یک نظام سیاسی وابسته به بلوک غرب را هدف قرار داده بود، اهمیت می‌یافت، اما چون این انقلاب به بلوک شرق وابسته نبود، از اهمیت آن کاسته می‌شد.
- (۲) در جهان دوقطبی آن زمان، اگر انقلاب اسلامی به بلوک شرق و جریان‌های چپ نظری می‌داشت، مانعی را که آمریکا در مرزهای جنوبی شوروی با حمایت از نظام سیاسی وابسته پهلوی، ایجاد کرده بود، فرومی‌ریخت و فرصت جدیدی برای شوروی پدید می‌آورد.
- (۳) از نظر دولتمردان آمریکا، انقلاب اسلامی ایران به دلیل این‌که ارتباطی با بلوک شرق برقرار نمی‌کرد، توان مقاومت نداشت و نمی‌توانست تداوم یابد و دیر یا زود، بار دیگر، دست نیاز به سوی بلوک شرق دراز می‌کرد.
- (۴) انقلاب اسلامی ایران در رویارویی با رژیم شاه به بلوک شرق وابستگی نداشت و از آغاز، جهت‌گیری ضدآمریکایی و ضدصهیونیستی را در کنار موضع‌گیری ضدمارکسیستی خود اعلان کرد.

۶۷۳- به ترتیب، «معیار شناسایی هویت انقلاب‌ها در قرن بیستم»، «موضع کشورهای وابسته به بلوک غرب در قبال مسئله فلسطین» و

«گروه‌های فلسطینی که جایگاهی برای اعتقادات دینی قائل نبودند» کدام است؟

- (۱) وابستگی به بلوک شرق - حمایت از گروه‌های فلسطینی - گروه‌های ناسیونالیستی
  - (۲) دوری و نزدیکی به دو بلوک غرب و شرق - به رسمیت شناختن دولت اسرائیل - گروه‌های مارکسیستی
  - (۳) نسبت با یکی از دو قطب جهان - تشکیل جبهه پایداری و مقاومت در مقابل اسرائیل - گروه‌های الحادی
  - (۴) وابستگی به بلوک غرب - سازش با دولت اسرائیل - گروه‌های ناسیونالیستی
- ۶۷۴- عبارت‌های زیر را به ترتیب، از حیث درست و غلط بودن مشخص نمایید.
- انقلاب اسلامی ایران از منظر دینی و دنیوی به شناخت بحران و چالش‌های جهان اسلام پرداخت و با بازگشت به هویت اسلامی، فرصت جدیدی را برای جهان غرب، جهت عبور از بحران‌های معرفتی و معنوی آن پدید آورد.
  - انقلاب اسلامی ایران در چارچوب آرمان‌ها و ارزش‌های سکولار جهان غرب تعریف نشده بود، بلکه انقلابی بود که از متن فرهنگ اسلامی و برای حفظ هویت اسلامی و تأمین حقوق از دست رفته امت اسلامی شکل می‌گرفت.
  - فرهنگ‌هایی که در دوره استعمار، مذهب و مرعوب جوامع غربی شده بودند چالش‌های خود را از نگاه نظریه‌پردازان شرقی تفسیر می‌کردند و راه‌حل آن چالش‌ها را نیز در پیوستن به جوامع غربی می‌دیدند.
  - انقلاب اسلامی در ایران رخ داد و از ذخایر معرفتی شیعی استفاده کرد و آرمان‌ها، ارزش‌ها و مسئولیت و رسالت آن ناظر به حل چالش‌های جامعه ایران یا شیعیان جهان بود.

(۱) غ - ص - غ - غ (۲) ص - غ - غ - ص (۳) غ - غ - ص - غ (۴) ص - ص - غ - ص

۶۷۵- به ترتیب، وجه مشترک انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ روسیه و سایر انقلاب‌های اروپایی و تفاوت آن با این انقلاب‌ها چه بود؟ - انقلاب اسلامی ایران،

الگوی رفتاری خود را از چه چیزی می‌گرفت؟ و گروه‌های مبارز فلسطینی به کدام کشورهای اسلامی ملحق شدند؟

- (۱) همه این انقلاب‌ها، درون فرهنگ غرب قرار می‌گرفتند با این تفاوت که انقلاب روسیه رویکرد لیبرالیستی نداشت - مکاتب و نظریه‌های دینی - کشورهایی که جبهه پایداری و مقاومت در مقابل فلسطین تشکیل دادند.
- (۲) همگی تحت تأثیر اندیشه‌های مارکسیستی بودند با این تفاوت که انقلاب روسیه خصلت سکولار و ناسیونالیستی نیز داشت - متون فرهنگ اسلامی - کشورهایی که در جهت سازش با اسرائیل گام برداشتند.
- (۳) همگی تقلیدی بدلی از انقلاب فرانسه بودند با این تفاوت که انقلاب روسیه درون فرهنگ غرب شکل نگرفت - آموزه‌های قرآنی و دینی - کشورهایی که زیر نفوذ بلوک غرب بودند.
- (۴) همه این انقلاب‌ها، خصلت سکولار داشتند با این تفاوت که انقلاب روسیه رویکرد چپ و سوسیالیستی داشت - فقه اجتماعی و سیاسی شیعی - کشورهایی که زیر نفوذ بلوک شرق بودند.

۶۷۶- امور مطرح‌شده زیر به ترتیب، پیامد چیست؟

- تضعیف موقعیت گروه‌های فلسطینی

- سلسله جنبش‌ها و انقلاب‌های گسترده مردم در کشورهای عربی از سال ۱۳۸۹

- سازمان‌یابی جوامع اسلامی بر مدار فقاقت و عدالت

(۱) به رسمیت شناختن اسرائیل توسط دولت مصر - شکل‌گیری انتفاضه - انقلاب اسلامی ایران

(۲) انعقاد قرارداد کمپ دیوید - انقلاب اسلامی ایران - تحقق بیداری اسلامی

(۳) سازش برخی کشورهای اسلامی با دولت اسرائیل - انقلاب اسلامی ایران - حکومت آرمانی شیعی

(۴) تقابل بلوک شرق و غرب - شکل‌گیری انتفاضه - تشکیل یک دولت واحد برای تمامی جوامع اسلامی

۶۷۷- انقلاب اسلامی با بازگشت به اسلام و اتکا به فقه سیاسی و اجتماعی شیعی، ..... را به عنوان مسئله جهان اسلام مطرح می‌کند. بازگشت

به اسلام، اولاً ..... را در باور مسلمانان، مخدوش کرد؛ ثانیاً ..... را از موضع اعتقاد اسلامی و با تکیه بر ایمان به خداوند و قدرت الهی آغاز کرد.

(۱) مسئله فلسطین - قدرت سیاسی و اقتصادی دولت‌های استعماری - مبارزه با صهیونیسم

(۲) تشکیل حکومت اسلامی - نظام‌های لیبرال دموکراسی - مبارزه با نظام سرمایه‌داری

(۳) مسئله اسرائیل - مشروعیت قرارداد کمپ دیوید - مقاومت در برابر صهیونیسم

(۴) بیداری اسلامی ملت‌های مسلمان - آرمان‌های بعد از رنسانس - بیداری اسلامی

۶۷۸- موارد زیر به ترتیب، با چه مفاهیمی ارتباط دارند؟

«پذیرش اسلام به عنوان پدیده‌ای عربی - شکل‌گیری نظم نوین جهانی بر مدار یک قطب واحد - مهم‌ترین پیامد انقلاب اسلامی ایران»

(۱) گروه‌های ناسیونالیستی فلسطینی - نظریه پایان تاریخ فوکویاما - جنبش‌های مردم در کشورهای عربی از سال ۱۳۸۹

(۲) گروه‌های مارکسیستی فلسطینی - نظریه جنگ تمدن‌های هانتینگتون - مخدوش شدن قرارداد کمپ دیوید

(۳) جنبش‌های آزادی‌بخش کشورهای اسلامی - نخستین نظریه‌پردازان کشورهای غربی - به رسمیت شناخته‌نشدن رژیم غاصب اسرائیل توسط

کشورهای اسلامی

(۴) گروه‌های مارکسیستی فلسطینی - نظریه مرکز و پیرامون - تثبیت موقعیت فرهنگی جهان اسلام

۶۷۹- به ترتیب، مصادیق «الف»، «ب» و «پ» کدام‌اند؟

(۱) انقلاب اسلامی را با موازین فرهنگ غرب می‌سنجیدند. - کشورهای اسلامی وابسته به بلوک

غرب - بهار عربی در کشورهای اسلامی

(۲) انقلاب اسلامی به دلیل این‌که ارتباطی با بلوک شرق برقرار نمی‌کرد، توان مقاومت نداشت. -

کشورهای اسلامی زیر نفوذ بلوک شرق - جنبش‌های آزادی‌بخش قرن بیستم

(۳) فرصت جدیدی را برای جهان غرب، جهت عبور از بحران‌های معرفتی و معنوی آن پدید آوردند. - گروه‌های مارکسیستی فلسطینی - انقلاب اکتبر روسیه

(۴) دولت غاصب اسرائیل را به رسمیت شناختند و در جهت سازش با آن گام برداشتند. - گروه‌های ناسیونالیستی فلسطینی - انقلاب‌های آزادی‌بخش

در کشورهای اسلامی

۶۸۰- به ترتیب، عبارت‌های کدام‌یک از گزینه‌های زیر در مورد پیامدهای انقلاب اسلامی ایران درست نیست، اما در رابطه با دیدگاه نظریه‌پردازان

غربی درست است؟

(۱) انقلاب اسلامی ایران که مستقل از ارزش‌ها و آرمان‌های جهان غرب شکل گرفت، شامدی گویا برای حضور تاریخ‌ساز فرهنگ‌های غیرغربی بود. -

فوکویاما، نظام لیبرال دموکراسی را محصول نهایی تاریخ بشر می‌داند که برای آن جایگزین بهتر و مناسب‌تری قابل تصور نیست.

(۲) انقلاب اسلامی در شکل‌گیری یا گسترش اندیشه‌های پسامدرن، به وجود آمدن رویکرد دینی و معنوی به زندگی اجتماعی در جوامع غربی و حفظ

اعتبار، ارزش‌ها و آرمان‌های بعد از رنسانس، مؤثر بود. - نظریه جنگ تمدن‌ها، ضمن اعتراف به شکل‌گیری قطب‌بندی جدید فرهنگی و تمدنی، با

طرح دیگر تمدن‌ها در عرض تمدن اسلامی، جایگاه برجسته و منحصر به فرد انقلاب و فرهنگ اسلامی را گوشزد می‌کند.

(۳) انقلاب اسلامی ایران راه نوینی را فرا روی کشورهای جهان سوم قرار داد. این مسیر جدید، موقعیت استوار دو قطب سیاسی قرن بیستم را در هم

ریخت و قطب‌بندی جدیدی را به جهان تحمیل کرد. - با طرح نظریه جنگ تمدن‌ها، رویکرد خصمانه جهان غرب نسبت به جنبش‌های اسلامی توجیه

می‌شد و از این طریق، هراسی که پس از جنگ جهانی دوم، نسبت به بلوک غرب وجود داشت، متوجه جهان اسلام می‌گشت.

(۴) بحران‌های عمیق معرفتی و معنوی جهان غرب و چالش‌های مربوط به آن با انقلاب اسلامی و شکل‌گیری جنبش‌های اسلامی فرصت بروز و ظهور

نیافتند. - فوکویاما با ارائه نظریه پایان تاریخ، فروپاشی بلوک شرق و شوروی سابق و غلبه نظام لیبرال دموکراسی غرب را پایان مبارزات عقیدتی و سیاسی

بشر می‌پندارد.

۶۸۱- به ترتیب، مقاومت انقلاب اسلامی ایران در دهه نخست، موقعیت کدام کشورها یا نظام‌ها را متزلزل ساخت؟ موفقیت انقلاب اسلامی ایران

و پیامدهای جهانی آن بر کدام نظریه خط بطلان کشید؟ انقلاب اسلامی در شکل‌گیری کدام نظریه‌ها در جهان غرب مؤثر بود؟

(۱) کشورهای اسلامی حامی اسرائیل - نظریه مارکسیسم - نظریه‌های ناظر به بحران‌های معرفتی و معنوی

(۲) نظام لیبرال دموکراسی غرب - نظریه لیبرالیسم - نظریه‌های ضد نظام سرمایه‌داری

(۳) بلوک شرق - نظریه پایان تاریخ فوکویاما - نظریه‌های ناظر به افول سکولاریسم

(۴) بلوک غرب - نظریه جنگ تمدن‌های هانتینگتون - نظریه‌های پاسکولاریسم

افراد یا جریان‌ها	عملکرد یا دیدگاه
دولتمردان آمریکا	«الف»
«پ»	تقلیدی بدلی از انقلاب‌های مدرن
«ب»	تشکیل جبهه پایداری و مقاومت در برابر اسرائیل

۶۸۲- به ترتیب، هر کدام از ویژگی‌های زیر متعلق به کدام انقلاب است؟

«رویکرد چپ و سوسیالیستی - تقلیدی بدلی از انقلاب‌های مدرن - ایجاد فرصتی جدید برای جهان غرب، جهت عبور از بحران‌های معرفتی و معنوی آن»

- ۱) انقلاب روسیه - انقلاب‌های اخیر مردم در کشورهای عربی - انقلاب فرانسه
- ۲) انقلاب‌های آزادی‌بخش قرن بیستم - سلسله انقلاب‌های ۱۸۳۰ و ۱۸۴۸ میلادی اروپا - انقلاب فرانسه
- ۳) انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ م. روسیه - انقلاب‌های آزادی‌بخش قرن بیستم - انقلاب اسلامی
- ۴) سلسله انقلاب‌های ۱۸۳۰ و ۱۸۴۸ میلادی اروپا - انقلاب‌های آزادی‌بخش قرن بیستم - انقلاب اسلامی

۶۸۳- به ترتیب، کدام عبارت در مورد «نظریه فوکویاما» و «نظریه جنگ تمدن‌ها» درست نیست؟

- ۱) کشورهای کمونیستی در نخستین نظریه‌پردازی‌های خود به دنبال آن بودند تا فروپاشی بلوک شرق را به شکل‌گیری نظم نوین جهانی بر مدار یک قطب واحد معنا کنند و نظریه پایان تاریخ فوکویاما، همین معنا را القا می‌کرد. - طرح جنگ تمدن‌ها، رویکرد خصمانه جهان غرب را به جنبش‌های اسلامی توجیه می‌کرد و از این طریق، هراسی را که پس از جنگ جهانی اول، نسبت به بلوک شرق وجود داشت، متوجه جهان اسلام می‌گرداند.
- ۲) فوکویاما فروپاشی بلوک شرق و شوروی سابق و غلبه نظام لیبرال دموکراسی غرب را پایان مبارزات عقیدتی و سیاسی بشر می‌پندارد. - نظریه جنگ تمدن‌ها، ضمن اعتراف به شکل‌گیری قطب‌بندی جدید فرهنگی و تمدنی، با طرح دیگر تمدن‌ها در طول تمدن اسلامی، جایگاه برجسته و منحصر به فرد انقلاب و فرهنگ اسلامی را نادیده می‌گرفت.

۳) از نظر فوکویاما، نظام لیبرال دموکراسی، محصول نهایی تاریخ بشر تلقی می‌شود که برای آن جایگزین بهتر و مناسب‌تری قابل تصور نیست. - نظریه جنگ تمدن‌های هانتینگتون، نظریه‌ای بود که عملیات نظامی قدرت‌های غربی را در مقابله با مقاومت‌های کشورهای غیرغربی توجیه می‌کرد.

۴) فوکویاما فروپاشی بلوک شرق و شوروی سابق و غلبه نظام لیبرال دموکراسی غرب را پایان مبارزات عقیدتی و سیاسی بشر می‌پندارد. - از نظر هانتینگتون، منشأ اصلی درگیری‌ها در جهان، عامل فرهنگی است و در این میان، فرهنگ اسلامی بزرگ‌ترین تهدید برای غرب است.

۶۸۴- در جهان دوقطبی قرن بیستم، انقلاب اسلامی ایران از آن جهت که ..... اهمیت می‌یافت؛ اما چون ..... از اهمیت آن کاسته می‌شد. دولت‌های غربی تلاش می‌کردند تا انقلاب‌های اخیر مردم در کشورهای عربی را بخشی از فرایند غربی شدن کشورهای عربی معرفی کنند و به همین دلیل آن را ..... نامیدند.

- ۱) وابسته به بلوک غرب نبود - وابسته به بلوک شرق بود - جنبش دموکراسی خواهی
- ۲) وابسته به بلوک شرق نبود - وابسته به بلوک غرب بود - جنبش دموکراسی خواهی
- ۳) یک نظام سیاسی وابسته به بلوک غرب را هدف قرار داده بود - به بلوک شرق وابسته نبود - بهار عربی
- ۴) یک نظام سیاسی وابسته به بلوک شرق را هدف قرار داده بود - به بلوک غرب وابسته نبود - بهار عربی

۶۸۵- از نظر دولتمردان آمریکا، انقلاب ایران به چه دلیلی توان مقاومت و تداوم نداشت و سرانجام آن چه بود؟ فرهنگ‌هایی که در دوره استعمار، مقهور جوامع غربی شده بودند، راه‌حل چالش‌های خود را در چه می‌دیدند؟

- ۱) ارتباطی با بلوک غرب برقرار نمی‌کرد، دست نیاز به سوی بلوک شرق دراز می‌کرد - استفاده از اندیشه‌ها و نظریه‌های مارکسیستی و سوسیالیستی
- ۲) ضعف قدرت نظامی و اقتصادی، وابستگی اقتصادی به کشورهای توسعه‌یافته - الگوپذیری از کشورهای توسعه‌یافته
- ۳) کم توسعه‌یافتگی جامعه ایران، شکست انقلاب اسلامی - استفاده از نظریه‌ها و مکاتب غربی
- ۴) ارتباطی با بلوک شرق برقرار نمی‌کرد، دست نیاز به سوی بلوک غرب دراز می‌کرد. - پیوستن به جوامع غربی

۶۸۶- به ترتیب، کدام شخصیت عرب، طی قرارداد کمپ دیوید، اسرائیل را به رسمیت شناخت؟ این مسئله چه پیامدی داشت؟ - امام خمینی علیه السلام در وصیتنامه خود، چه آینده‌ای را برای کشورهای مسلمان ترسیم کرده بود؟

- ۱) جمال عبدالناصر، موجب مخدوش شدن مشروعیت اسرائیل در منطقه گردید. - شکل‌گیری جنبش‌ها و حرکت‌های اسلامی در این کشورها
- ۲) انور سادات، منجر به تضعیف موقعیت گروه‌های فلسطینی گردید. - تشکیل یک دولت اسلامی با جمهوری‌های آزاد و مستقل
- ۳) یاسر عرفات، باعث شکل‌گیری جنبش‌ها و حرکت‌های اسلامی در کشورهای اسلامی شد. - بیداری اسلامی
- ۴) جمال عبدالناصر، آغاز مقاومت گسترده و فراگیر جهان اسلام در مقابل صهیونیسم - تشکیل یک دولت اسلامی با جمهوری‌های آزاد و مستقل

۶۸۷- در رابطه با دلایل اقدامات جهان غرب در مقابله با حرکت‌های اجتماعی جهان اسلام، کدام یک درست نیست؟

- ۱) مقاومت انقلاب اسلامی ایران در قبال غرب، موقعیت بلوک شرق را به عنوان تنها رقیب بلوک غرب تقویت کرد.
- ۲) اقتصاد و سیاست جهان غرب در شرایط فعلی که ابعاد جهانی پیدا کرده، نیازمند مناطق پیرامونی است.
- ۳) انباشت ثروت جهان در دست جمعی اندک، جز با فقر و وابستگی اقتصادی و سیاسی انبوه آدمیان ممکن نیست.
- ۴) دنیای غرب، صرف نظر از بحران‌های معرفتی و معنوی خود، برای تأمین نیازهای اقتصادی و سیاسی ناگزیر از مقابله با حرکت‌های اجتماعی مستقلی است که در جهان اسلام شکل گرفته است.

۶۸۸- در کدام گزینه میان عبارتها ارتباط منطقی وجود ندارد؟

(ترکیبی درس ۱۲)

۱) فلسطین به صورت یکی از عرصه‌های تقابل بلوک شرق و غرب درآمد. ← دولت اسرائیل با حمایت‌های مالی و تسلیحاتی آمریکا و کشورهای اروپایی وابسته به بلوک غرب تجهیز می‌شد و جبهه مقابل با سلاح‌های روسی می‌جنگید.

۲) اگر بیداری اسلامی در جوامع اسلامی تحقق پیدا کند، این جوامع به سوی نظامی حرکت خواهند کرد که فارغ از قدرت‌های قومی و قبیله‌ای بر مدار قافت و عدالت سازمان می‌یابد. ← امام خمینی (ره) تشکیل یک دولت اسلامی با جمهوری‌های آزاد و مستقل را برای آینده کشورهای مسلمان ترسیم می‌کردند.

۳) بحران‌های عمیق معرفتی و معنوی جهان غرب و چالش‌های مربوط به آن با انقلاب اسلامی و شکل‌گیری جنبش‌های اسلامی فرصت بروز و ظهور یافتند. ← انقلاب اسلامی در شکل‌گیری یا گسترش اندیشه‌های پسامدرن، به وجود آمدن رویکرد دینی و معنوی به زندگی اجتماعی در جوامع غربی، از دست رفتن اعتبار، ارزش‌ها و آرمان‌های بعد از رنسانس و شکل‌گیری نظریه‌های ناظر به افول سکولاریسم مؤثر بود.

۴) اذعان به حضور فرهنگی و تمدنی جهان اسلام از سوی برخی از نظریه‌پردازان غربی با عنوان «جنگ تمدن‌ها» مطرح شد. ← کشورهای غربی در نخستین نظریه‌پردازی‌های خود به دنبال آن بودند تا فروپاشی بلوک شرق را به شکل‌گیری نظم نوین جهانی بر مدار یک قطب واحد معنا کنند.

۶۸۹- به ترتیب، هر یک از موارد زیر با چه مفاهیمی ارتباط دارند؟

(ترکیبی درس ۱۲ و ۱۵)

- اشباع خلأ معنوی فرهنگ غرب

- سازماندهی و شکل‌دهی جریان‌های تروریستی وهابی

- شکل‌گیری اسلام‌هراسی در جهان غرب

۱) تصویرسازی خشن و غیرعقلانی از فرهنگ اسلامی - ایجاد اختلافات فرقه‌ای و مذهبی برای تضعیف جهان اسلام - نظریه جنگ تمدن‌ها

۲) تبلیغ معنویت‌های کاذب و سکولار در کشورهای غربی - تصویرسازی خشن و غیرعقلانی از فرهنگ اسلامی - نظریه جنگ تمدن‌ها

۳) تفسیرهای سکولار از اسلام و حمایت از اسلام آمریکایی - ایجاد اختلافات فرقه‌ای و مذهبی برای تضعیف جهان اسلام - نظریه پایان تاریخ فوکویاما

۴) افول سکولاریسم - مدیریت جنگ رسانه‌ای همه‌جانبه در برابر حرکت فرهنگی جهان اسلام - نظریه پایان تاریخ فوکویاما

۶۹۰- به ترتیب، دولت‌های استعمارگر غربی به کمک چه کسانی توانستند از موفقیت جنبش‌های بیدارگران اسلامی جلوگیری کنند؟ کدام گروه، جنبش‌هایی را برای اصلاح رفتار حاکمان و ساختار حکومت قاجار به وجود آوردند؟ کدام انقلاب در شکل‌گیری نظریه‌های ناظر به افول سکولاریسم مؤثر بود؟ و یکی از نخستین تلاش‌هایی که جهان غرب برای مقابله با انقلاب اسلامی ایران انجام داد، چه بود؟

(ترکیبی درس ۱۲، ۱۳ و ۱۵)

۱) حاکمان سکولار کشورهای اسلامی - عالمان شیعی - انقلاب اسلامی ایران - تحریم اقتصادی

۲) روشنفکران غرب‌گرا - بیدارگران و منورالفکران - انقلاب‌های کشورهای عربی از سال ۱۳۸۹ - مدیریت جنگ رسانه‌ای

۳) منورالفکران غرب‌گرا - نخستین بیدارگران اسلامی - انقلاب اسلامی ایران - کودتای نوزده

۴) روشنفکران چپ - منورالفکران غرب‌گرا - انقلاب روسیه - جنگ تحمیلی

۶۹۱- در کدام گزینه، رابطه میان عبارتها درست نیست؟

(ترکیبی درس ۱۲، ۱۳ و ۱۴)

۱) فعالیت‌های جهان غرب در مقابله با حرکت‌های اجتماعی مستقل جهان اسلام: «مقابله نظامی و سیاسی از طریق حضور مستقیم» ← حضور نظامیان آمریکایی در عراق و افغانستان، «تبلیغ معنویت‌های کاذب و سکولار در کشورهای غربی» ← برای اشباع خلأ معنوی فرهنگ غرب، «مدیریت جنگ رسانه‌ای همه‌جانبه» ← در برابر حرکت فرهنگی جهان اسلام و «تفسیرهای سکولار از اسلام» ← در مقابل انقلاب اسلامی

۲) تفاوت انقلاب اسلامی ایران و انقلاب‌های آزادی‌بخش قرن بیستم: «شکل‌گیری انقلاب‌های آزادی‌بخش با جنبش‌های چریکی» ← بهره‌گیری انقلاب اسلامی از آموزه‌های اسلامی، «حمایت بلوک شرق از انقلاب‌های آزادی‌بخش» ← شعار نه شرقی نه غربی انقلاب اسلامی، «عدم توفیق انقلاب‌های آزادی‌بخش در قطع وابستگی اقتصادی و فرهنگی» ← ایجاد یک قطب‌بندی جدید فرهنگی و تمدنی با وقوع انقلاب اسلامی

۳) جنبش‌ها و حرکت‌های اجتماعی جهان اسلام: «از میان برداشته‌شدن انورسادات» ← توسط اسلام‌خواهان مصر، «شکل‌گیری جنبش انتفاضه و جنبش‌های جدید اسلامی» ← در فلسطین، «جهاد اسلامی افغانستان» ← مبارزه با حکومت وابسته به بلوک شرق و «جبهه نجات اسلامی الجزایر» ← پیروزی اسلام‌گرایان در انتخابات ۱۹۹۰ این کشور

۴) تفاوت بیدارگران نخستین و منورالفکران غرب‌گرا: «توجه نخستین بیدارگران به خطر کشورهای غربی» ← فرصت‌دانستن حضور سیاسی و اقتصادی کشورهای استعمارگر توسط منورالفکران، «بیدارگران اسلامی، بیداری را بازگشت به اسلام می‌دانستند» ← منورالفکران، بیداری را پیوستن به فرهنگ غربی می‌دانستند» و «توجه بیدارگران به مفهوم امت اسلامی» ← روی آوردن منورالفکران به ناسیونالیسم

۶۹۲- برخورد کشورهای غربی که زیر نفوذ بلوک غرب بودند و آن‌ها که زیر نفوذ و در حاشیه بلوک شرق بودند با موضوع فلسطین به ترتیب، چگونه بود؟

(سراسری ۹۲ - با اندکی تغییر)

۱) در جهت سازش با دولت اسرائیل گام برمی‌داشتند و جبهه پایداری و مقاومت را تشکیل می‌دادند. - دولت غاصب اسرائیل را به رسمیت می‌شناختند و گروه‌های مبارز فلسطینی با آن‌ها مقابله می‌کردند.

۲) دولت غاصب اسرائیل را به رسمیت می‌شناختند و جایگاهی برای باورها و اعتقادات دینی قائل نبودند. - در جهت سازش با اسرائیل عمل می‌کردند.

۳) دولت غاصب اسرائیل را به رسمیت می‌شناختند و یا در جهت سازش با آن گام برمی‌داشتند. - جبهه پایداری و مقاومت را تشکیل می‌دادند و گروه‌های مبارز فلسطینی ناگزیر به بخش اخیر ملحق می‌شدند.

۴) با تسلیحات و حمایت‌های مالی آشکار به تجهیز دولت اسرائیل می‌پرداختند و گروه‌های مبارز فلسطینی با آن‌ها سازش می‌کردند. - جبهه پایداری و مقاومت را تشکیل می‌دادند و گروه‌های مبارز فلسطینی ناگزیر به بخش اخیر ملحق می‌شدند.

۶۹۳- رویکردهایی که دولتمردان و روشنفکران جهان اسلام قبل از انقلاب اسلامی ایران، از طریق آن‌ها مسائل و مشکلات جوامع خود را می‌دیدند، کدام است؟

(فارج کشور ۹۲)

- ۱) مسائل جهان اسلام، از نوع مشکلاتی بود که در اثر عقب‌ماندگی تاریخی برای رسیدن به جوامع غربی پیش آمده بود. این مسائل از نوع مشکلاتی بود که لیبرالیسم غربی به وجود آورده بود.
- ۲) دورشدن از هویت اسلامی و عدم تلاش برای تأمین حقوق از دست رفته امت اسلامی بخشی از مشکلات بود. این مسائل از نوع مشکلاتی بود که نظام مارکسیستی و سوسیالیستی به وجود آورده بود.
- ۳) مشکلات به وجود آمده ناشی از نفوذ اندیشه‌های ناسیونالیستی و مارکسیستی به این جوامع بوده است. این مسائل از نوع مشکلاتی بود که نظام لیبرالیسم غربی به وجود آورده بود.
- ۴) مسائل جهان اسلام، از نوع مشکلاتی بود که در اثر عقب‌ماندگی تاریخی از جوامع غربی پیش آمده بود. این مسائل از نوع مشکلاتی بود که نظام مارکسیستی و سوسیالیستی به وجود آورده بود.

۶۹۴- کدام یک در رابطه با نظریه جنگ تمدن‌ها صحیح نیست؟

(فارج کشور ۹۲ با اثرکی تغییر- ترکیبی با درس ۱۰)

- ۱) این نظریه به شکل‌گیری قطب‌بندی جدید فرهنگی و تمدنی اعتراف می‌کند و دیگر تمدن‌ها را در عرض تمدن اسلامی طرح می‌کند. - این نظریه عملیات نظامی قدرت‌های غربی را در قبال مقاومت‌های کشورهای غیرغربی توجیه می‌کند.
- ۲) با طرح دیگر تمدن‌ها در عرض تمدن اسلامی، جایگاه برجسته و منحصره‌فرد انقلاب و فرهنگ اسلامی را نادیده می‌گرفت. - هراسی را که پس از جنگ جهانی دوم، نسبت به بلوک شرق وجود داشت، متوجه جهان اسلام می‌گرداند.
- ۳) از این طریق، هراسی را که پس از جنگ جهانی دوم نسبت به بلوک غرب وجود داشت، متوجه جهان اسلام می‌گرداند. - عملیات نظامی قدرت‌های غربی را در قبال مقاومت‌های کشورهای غیرغربی توجیه می‌کند.
- ۴) رویکرد خصمانه جهان غرب را به جنبش‌های اسلامی توجیه می‌کند - این نظریه به شکل‌گیری قطب‌بندی جدید فرهنگی و تمدنی اعتراف می‌کند و دیگر تمدن‌ها را در عرض تمدن اسلامی مطرح می‌کند.

۶۹۵- نحوه شکل‌گیری سه انقلاب «فرانسه، اسلامی و روسیه» به ترتیب، چگونه بود؟

(داخل کشور ۹۳)

- ۱) با رویکرد چپ و سوسیالیستی و با خصلت سکولار و دنیوی خود در چارچوب آرمان‌ها و ارزش‌های روشنگری مدرن عمل می‌کرد. - عدم وابستگی به بلوک شرق موجب کاستن از اهمیت انقلاب اسلامی شده بود. - با آرمان‌ها و ارزش‌های مدرنی شکل گرفت که پس از رنسانس به وجود آمده بودند.
- ۲) با آرمان‌ها و ارزش‌های مدرنی شکل گرفت که پس از رنسانس به وجود آمده بود. - از متن آرمان‌های معنوی و توحیدی جهان اسلام برای حفظ هویت اسلامی و تأمین حقوق از دست رفته امت اسلامی شکل گرفت. - با خصلت سکولار و دنیوی خود، درون فرهنگ غرب قرار می‌گرفت.
- ۳) با خصلت سکولار خود در چارچوب آرمان‌ها و ارزش‌های روشنگری مدرن عمل می‌کرد. - نخستین انقلابی نبود که بعد از انقلاب فرانسه شکل می‌گرفت. - با آرمان‌ها و ارزش‌های مدرنی شکل گرفت که پس از رنسانس به وجود آمده بودند.
- ۴) با آرمان‌ها و ارزش‌های مدرنی شکل گرفت که پس از رنسانس به وجود آمده بودند. - با هدف قراردادن نظام سیاسی وابسته به بلوک شرق و غرب، پدید آمد. - با جنبش‌های چریکی گروه‌ها و احزاب مختلف شکل گرفت.

۶۹۶- انقلاب فرانسه ..... انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ م. روسیه با دیگر انقلاب‌های اروپایی به دلیل ..... تفاوت داشت، ولی به دلیل خصلت .....

(فارج کشور ۹۳)

- ۱) با آرمان‌ها و ارزش‌های مدرنی شکل گرفت که پس از رنسانس به وجود آمده بودند - رویکرد چپ و سوسیالیستی - سکولار و دنیوی خود، درون فرهنگ غرب قرار می‌گرفت.
- ۲) با آرمان‌ها و ارزش‌های مدرنی شکل گرفت که پس از رنسانس به وجود آمده بودند - رویکرد ضدسرمایه‌داری و لیبرالیستی - سکولار و دنیوی خود در چارچوب آرمان‌ها و ارزش‌های روشنگری مدرن عمل نمی‌کرد.
- ۳) در چارچوب آرمان‌ها و ارزش‌های روشنگری مدرن عمل می‌کرد - رویکرد چپ و سوسیالیستی - ناسیونالیستی شکل گرفت که پس از رنسانس به وجود آمده بودند.
- ۴) با جنبش‌های چریکی گروه‌ها و احزاب مختلف در حاشیه فلسفه‌های غربی شکل گرفت - رویکرد ضدسرمایه‌داری و لیبرالیستی - چپ و سوسیالیستی در چارچوب آرمان‌ها و ارزش‌های روشنگری مدرن عمل می‌کرد.

۶۹۷- این اتفاقات به ترتیب، به کدام جریان تاریخی مربوط می‌شود؟

(فارج کشور ۹۳ - ترکیبی درس ۷ و ۱۴)

- «ایجاد رقابتی سخت بین بیدارگران اسلامی و منورالفرکان غرب‌زده»، «به رسمیت شناخته‌شدن اسرائیل توسط مصر» و «شکل‌گیری دولت‌هایی که به طور رسمی گسست خود را از دین اعلام می‌کردند.»
- ۱) قرارگرفتن در موضع مقاومت منفی - پس از تصویب قرارداد کمپ دیوید - فروریختن حاکمیت کلیسا
  - ۲) اوج‌گیری جریان عدالتخانه - قتل انورسادات توسط اسلام‌خواهان مصر - ظهور لیبرالیسم
  - ۳) حضور قدرت‌های استعماری - بعد از انقلاب اسلامی ایران - پس از رنسانس
  - ۴) انقلاب مشروطه - بعد از مرگ جمال عبدالناصر - انقلاب فرانسه

۶۹۸- به ترتیب، دیدگاه گروه‌های ناسیونالیستی و مارکسیستی فلسطینی چگونه بود؟

(سراسری ۹۴)

- ۱) با هویت الحادی خود، جایگاهی برای باورها و اعتقادات دینی و معنوی قائل نبودند. - از موضع قوم‌گرایی عربی به اسلام می‌نگریستند و اسلام را به عنوان پدیده‌ای عربی است، می‌پذیرفتند.
- ۲) از موضع قوم‌گرایی عربی به اسلام می‌نگریستند و اسلام را از جهت این‌که پدیده‌ای عربی است، می‌پذیرفتند. - با هویت الحادی خود، جایگاهی برای باورها و اعتقادات دینی و معنوی قائل نبودند.

۳) با سلاح‌های روسی می‌جنگیدند و جایگاهی برای باورها و اعتقادات دینی قائل نبودند. - اسلام را به عنوان پدیده‌ای که عربی است، می‌پذیرفتند و از حمایت‌های مالی آمریکا و انگلستان بهره می‌بردند.
 ۴) در جهت سازش با اسرائیل گام برمی‌داشتند و از موضع قوم‌گرایی عربی به اسلام می‌نگریستند. - جبهه پایداری و مقاومت را تشکیل می‌دادند و اسلام را به عنوان پدیده‌ای که عربی است، می‌پذیرفتند.

۶۹۹- این اتفاقات به ترتیب، به کدام جریان تاریخی مربوط می‌شود؟ (سراسری ۹۴)

«شکل‌گیری انتفاضه و جنبش‌های جدید اسلامی در فلسطین»، «پدیدآیی دولت - ملت‌های جدید» و «استفاده از بمب اتم برای اولین بار»

۱) پس از قرارداد کمپ دیوید - ظهور لیبرالیسم - جنگ جهانی اول

۲) تشکیل جبهه نجات اسلامی - پس از رنسانس - جنگ جهانی دوم

۳) انقلاب اسلامی و بازگشت به اسلام - انقلاب فرانسه - جنگ جهانی دوم

۴) قتل انورسادات توسط اسلام‌خواهان مصر - فروریختن حاکمیت کلیسا - جنگ جهانی اول

(فارغ کشور ۹۵ - ترکیبی دروس ۱۳ و ۱۴)

عملکرد	افراد و جریان‌ها
«پ»	کشورهای زیر نفوذ بلوک شرق
حذف کارگزاران مستقیم غرب	«الف»
«ب»	منورالفکران غرب‌زده در کشورهای اسلامی

۷۰۰- به ترتیب، مصداق‌های «الف»، «ب» و «پ» کدام‌اند؟

۱) انقلاب‌های آزادی‌بخش - استبداد استعماری - تشکیل جبهه مقاومت و پایداری

در مقابل اسرائیل

۲) بیدارگران اسلامی - ایجاد ساختارهای اجتماعی استعماری جدید - جذب

گروه‌های مبارز فلسطینی

۳) جنبش‌های زیر نفوذ بلوک شرق - حذف ساختارهای اجتماعی پیشین - به

رسمیت شناختن اسرائیل غاصب

۴) حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان - در هم ریختن نظم پیشین - تلاش در جهت حذف سلطه سیاسی غرب

(سراسری ۹۶ - ترکیبی دروس ۱۲ و ۱۳)

۷۰۱- علت پیدایش هر یک از موارد ذیل، به ترتیب، کدام است؟

- رونق بازار معنویت‌های کاذب

- از دست رفتن اعتبار جهانی ارزش‌ها و آرمان‌های بعد از رنسانس

- روی آوردن غرب‌زدگان جوامع اسلامی به اندیشه‌های لیبرالیستی غربی

۱) اقبال به معنویت - بیداری اسلامی - پیدایش و رشد برخی از نهضت‌های جدید دینی

۲) روشننگری مدرن - انقلاب اکتبر روسیه - مرعوب قدرت سیاسی و اقتصادی غرب شدن

۳) بحران فرهنگی - حرکت انقلابی مارکس - قدرت حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان

۴) افول سکولاریسم - انقلاب اسلامی - فروپاشی بلوک شرق و از بین رفتن جاذبه‌های روشنفکری چپ در سطح جهانی

۷۰۲- به ترتیب، عبارت درست در مورد ویژگی انقلاب‌های آزادی‌بخش قرن بیستم و انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ م، روسیه کدام است؟ (سراسری ۹۶ - با اندکی تغییر)

۱) این انقلاب‌ها با هویت الحادی خود، جایگاهی برای اعتقادات دینی قائل نبودند. - دفاع از محرومان و مستضعفان جهان را وظیفه خود می‌دانست.

۲) تقلیدهای بدلی از انقلاب‌های مدرن بودند. - با خصلت سکولار خود، درون فرهنگ غرب قرار می‌گرفت.

۳) نخستین انقلاب‌هایی بودند که بعد از انقلاب فرانسه شکل گرفتند. - تعدادی از گروه‌های مبارز هویت مارکسیستی و تعدادی دیگر اندیشه‌های ناسیونالیستی داشتند.

۴) در چارچوب نظریه‌هایی شکل می‌گرفتند که برای حل مسائل و بحران‌های جهان غرب به وجود آمده بودند. - با آرمان‌ها و ارزش‌های مدرنی شکل گرفت که پس از رنسانس به وجود آمده بودند.

۷۰۳- علت پیدایش هر یک از موارد ذیل، به ترتیب، کدام است؟

- گسترش اندیشه‌های پسامدرن

- اختصاص همه ظرفیت‌های وجودی انسان به آرمان‌ها و اهداف دنیوی و این جهانی

- یوچ‌گرایی

۱) انقلاب اسلامی - غلبه سکولاریسم بر فرهنگ غرب - اومانیزم

۲) انقلاب اکتبر روسیه - از بین رفتن جاذبه‌های روشنفکری چپ - گریز از سکولاریسم

۳) حرکت انقلابی مارکس - غلبه سکولاریسم بر فرهنگ غرب - سکولاریسم و دنیوی‌گرایی

۴) بیداری اسلامی - رویکرد گزینشی جهان غرب به ابعاد معنوی جهان - روشننگری

(فارغ کشور ۹۶ با تغییر - ترکیبی دروس ۵ و ۱۴)

عملکرد	افراد و جریان‌ها
«پ»	حکومت منورالفکران غرب‌زده
«الف»	حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان
تشکیل جبهه مقاومت و پایداری در مقابل اسرائیل	«ب»

۷۰۴- مصداق‌های «الف»، «ب» و «پ» به ترتیب، کدام‌اند؟ (داخل کشور ۹۵)

۱) حذف ساختارهای اجتماعی پیشین - کشورهای زیر نفوذ بلوک

شرق - استبداد استعماری در کشورهای اسلامی

۲) ایجاد ساختارهای اجتماعی جدید - جریان‌های روشنفکری چپ -

موفق شدن در مقابله با استعمار

۳) تشکیل جبهه مقاومت و پایداری - بیدارگران اسلامی - حذف ساختارهای اجتماعی پیشین

۴) حفظ پوشش دینی - گروه‌های مبارز فلسطینی - رسیدن به جایگاه کشورهای غربی

۲۴۶- گزینه ۱ تقدس بوفالو در میان سرخ‌پوست‌های دشت‌های بزرگ آمریکا از آن جهت که از نظر علمی قابل دفاع نیست و براساس خرافات شکل گرفته، مصداق فرهنگ باطل است.

از بین رفتن اعتبار تقدس بوفالو در نزد سرخ‌پوستان (بنا به دلایل تاریخی) نوعی تزلزل فرهنگی محسوب می‌شود.

۲۴۷- گزینه ۱ فراتر رفتن تغییرات هویتی خارج از مرزهای مقبول فرهنگی ← بروز تعارض فرهنگی ← ناتوانی جهان اجتماعی در سامان‌دهی کنش‌های اجتماعی براساس فرهنگ خود ← تزلزل فرهنگی ← بحران هویت

۲۴۸- گزینه ۳ بازماندن از پاسخ به نیازهای جسمانی یا فطری ← کهولت و مرگ جهان اجتماعی بحران هویت ← دگرگونی و تحول هویت فرهنگی عمل نکردن متناسب با نیازهای معنوی و روحی افراد ← رویارویی با ناامیدی و خودکشی

۲۴۹- گزینه ۲ دادوستد فرهنگی جهان‌های اجتماعی با یکدیگر در سطح هنجارها و شیوه زندگی، زمینه گسترش و پیشرفت فرهنگ را فراهم می‌آورد.

دادوستد فرهنگی جهان‌های اجتماعی با یکدیگر در سطح عقاید و ارزش‌ها ← تحولات هویتی (ممکن است به فرهنگ دیگری ملحق شود یا نشود)

۲۵۰- گزینه ۳ زمانی که جامعه حالت فعال و خلاق خود را در گزینش عناصر فرهنگ دیگر از دست بدهد. ← خودباختگی فرهنگی جهان اجتماعی خودباخته نه می‌تواند فرهنگ گذشته خود را تداوم ببخشد یا گسترش دهد و نه می‌تواند آن را رها کند و از آن بگذرد و به جهان اجتماعی دیگری که مبهوت و مقهور آن شده است، ملحق شود.

۲۵۱- گزینه ۳ فراموشی هویت خود در مواجهه با فرهنگ دیگر ← از خودبیگانگی تاریخی

انسان به تفسیر و شناخت صحیح از عالم و آدم نائل نمی‌شود. ← از خودبیگانگی فطری یا حقیقی فطرت آدمی در جهان سکولار و اساطیری به آرامش نمی‌رسد. ← از خودبیگانگی فطری یا حقیقی

۲۵۲- گزینه ۲ دادوستد فرهنگی جهان‌های اجتماعی با یکدیگر با حفظ عقاید و ارزش‌های خود ← فراهم آمدن زمینه گسترش و پیشرفت جهان اجتماعی

اگر یک جهان اجتماعی در مسیر تحولات هویتی خود، ارزش‌ها و عقاید جهان اجتماعی دیگری را قبول کند. ← ملحق شدن به جهان اجتماعی دیگر مبهوت و مقهور جهان اجتماعی دیگر شدن ← خودباختگی فرهنگی

۲۵۳- گزینه ۳ جهان اسلام در مواجهه با فرهنگ یونان و روم، تنها عناصر عقلی این دو فرهنگ را اخذ کرد و به تناسب جهان‌شناسی توحیدی خود در دانش‌های مختلف آن‌ها دخل و تصرف کرد و عناصر اساطیری و مشرکانه این دو فرهنگ را نپذیرفت.

۲۵۴- گزینه ۴ عدم پافشاری بر عقاید و ارزش‌های خود در مواجهه با فرهنگ‌های دیگر ← سرایت دادوستد فرهنگی به لایه‌های عمیق ← پشت کردن تدریجی به عقاید و ارزش‌های خود ← ابتلا به تحولات هویتی

حفظ عقاید و ارزش‌های خود در تعامل با فرهنگ‌های دیگر ← فراهم آمدن زمینه گسترش و پیشرفت فرهنگ

مواجهه یک فرهنگ با فرهنگ‌های دیگر ← پذیرش بخش‌هایی از آن ← کسب هویت جدید ← عدم ملحق شدن به فرهنگ دیگر ← ابتلا به تحولات هویتی

۲۵۵- گزینه ۱ عبارت اول نادرست است. اگر یک جهان اجتماعی در مسیر تحولات هویتی خود، عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی دیگر را قبول کند، به آن ملحق می‌شود.

عبارت چهارم نادرست است. جوامع خودباخته‌ای که در مواجهه با فرهنگ دیگر، هویت خود را از یاد می‌برند، دچار از خودبیگانگی تاریخی (نه فطری) می‌شوند.

۲۵۶- گزینه ۴ نادرست - درست. جهان اجتماعی خودباخته نمی‌تواند فرهنگ گذشته خود را تداوم بخشد یا گسترش دهد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: درست - درست

گزینه ۲: درست - نادرست. جهان اجتماعی‌ای که در مسیر تحولات هویتی، ارزش‌ها و عقاید (نه هنجارها و شیوه زندگی) جهان اجتماعی دیگری را قبول کند، به آن ملحق می‌شود.

گزینه ۳: درست - درست

۲۵۷- گزینه ۲ اگر جهان اجتماعی با حفظ عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های خود با جهان‌های اجتماعی دیگر تعامل و دادوستد داشته باشد و در محدوده هنجارها و شیوه زندگی، عناصری را از جهان اجتماعی دیگر بگیرد و در صورت لزوم، تغییرات لازم را در آن‌ها پدید آورد، زمینه گسترش و پیشرفت خود را فراهم می‌آورد.

۲۵۸- گزینه ۲ اگر جوامع غیرغربی مرعوب قدرت اقتصادی و سیاسی غرب شوند. ← غرب زدگی

تعارض فرهنگی ← اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی خودباختگی فرهنگی ← پذیرش عناصر فرهنگی دیگر بدون تحقیق و گزینش

۲۵۹- گزینه ۲ عبارت اول نادرست است. جهان غرب در دوران رنسانس (دوره بعد از قرون وسطی) سکولار شد.

عبارت سوم نادرست است. امر به معروف و نهی از منکر در مواردی به عهده همه افراد جامعه است و در برخی موارد وظیفه سازمان‌های رسمی و حکومتی است.

۲۶۰- گزینه ۴ برخی تغییرات، یک جهان اجتماعی را به جهان اجتماعی دیگری تبدیل می‌کند. به این گونه تغییرات اساسی در جهان اجتماعی که هویت جهان اجتماعی را متحول می‌کند، تحول فرهنگی می‌گویند. (۱۱)

عدم توانایی جهان اجتماعی در سامان‌دهی کنش‌های اجتماعی براساس فرهنگ خود ← تزلزل فرهنگی

شکل‌گیری شیوه‌هایی از زندگی در تقابل با عقاید و ارزش‌ها ← تعارض فرهنگی

پشت کردن تدریجی به عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی ← تحولات هویتی

۲۶۱- گزینه ۱ فراموشی هویت خود در مواجهه با فرهنگ‌های دیگر ← از خودبیگانگی تاریخی

ممانعت جهان اجتماعی از آشنایی افراد با حقیقت خود و جهان ← از خودبیگانگی فطری یا حقیقی

جهان اجتماعی سکولار و جهان اجتماعی مشرکانه اساطیری مانع شناخت انسان نسبت به خود و جهان هستی می‌شوند.

۲۶۲-گزینۀ «۲» در برخی از جهان‌های اجتماعی، انسان‌ها از حقیقت خود و از حقیقت هستی دور می‌مانند و تصویری که از انسان ارائه می‌شود، سربازی از حقیقت است؛ به همین دلیل فطرت آدمی در این جهان‌ها به آرامش نمی‌رسد.

فراموش کردن خداوند ← فراموش کردن خود

۲۶۳-گزینۀ «۳» هویت تاریخی ← اعضای یک جهان اجتماعی واقعیت‌ها و آرمان‌های خود را فراموش نکنند.

هویت حقیقی یا فطری ← واقعیت‌ها و آرمان‌های جهان اجتماعی مطابق حق باشند.

عدم پافشاری بر عقاید و ارزش‌های خود در مواجهه با فرهنگ‌های دیگر ← سرایت دادوستد فرهنگی به لایه‌های عمیق ← پشت‌کردن تدریجی به عقاید و ارزش‌های خود ← ایجاد تحولات هویتی

۲۶۴-گزینۀ «۲» نادرست - درست.

جامعه‌خودباخته ← ازخودبیگانگی تاریخی (نه حقیقی و فطری)

بررسی سایرگزینیه‌ها:

گزینۀ (۱): درست - نادرست

هر تعارض فرهنگی منجر به بحران هویت نمی‌شود؛ مگر این‌که تعارض فرهنگی تداوم یابد و تبدیل به تزلزل فرهنگی گردد.

گزینۀ (۳): درست - درست

گزینۀ (۴): نادرست - نادرست

فراموشی واقعیت‌ها و آرمان‌های خود ← ازخودبیگانگی تاریخی

تردید در عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی خود ← تزلزل فرهنگی

۲۶۵-گزینۀ «۳» رواج کنش‌های حسابگرانه معطوف به دنیا ← تنگ‌شدن عرصه بر کنش‌های عاطفی و اخلاقی

وقوع تغییرات هویتی در خارج از مرزهای مقبول فرهنگی جامعه و تقابل شیوه‌هایی از زندگی با عقاید و ارزش‌های اجتماعی ← تعارض فرهنگی ممانعت ارزش‌ها و عقاید یک جامعه از آشنایی درست افراد جامعه با انسان و جهان ← ازخودبیگانگی فرهنگی (ازخودبیگانگی فرهنگی شامل ازخودبیگانگی تاریخی و فطری می‌شود).

۲۶۶-گزینۀ «۴» تغییرات هویتی افراد ← در چارچوب عقاید و ارزش‌های جامعه ← مورد تشویق و تأیید جامعه ← زمینه گسترش و پیشرفت جهان اجتماعی فراهم می‌شود.

۲۶۷-گزینۀ «۳» فرهنگی که توان عبور و گذر از گذشته خود را ندارد. ← خودباختگی فرهنگی

دورماندن انسان از حقیقت خود و حقیقت هستی ← ازخودبیگانگی فطری از دست رفتن ثبات و استقرار عقاید و ارزش‌هایی که هویت فرهنگی جهان اجتماعی را می‌سازند. ← تزلزل فرهنگی

۲۶۸-گزینۀ «۲» جهان اسلام در تعامل با فرهنگ‌های دیگر اصول و هویت فرهنگی خود را حفظ کرد. نه تغییر داد و نه تعدیل نمود.

۲۶۹-گزینۀ «۴» ویژگی‌های هویت افراد ← قد، قیافه، پوشش، شغل، ثروت، قدرت، تبار خانوادگی، مهارت، علاقه، هنر، دانش، خلق، ایمان و اعتقاد

ویژگی‌های هویت فرهنگی گروه‌ها اقوام و ملت‌ها ← سرزمین، تاریخ، جمعیت، اقتصاد، سیاست و فرهنگ

۲۷۰-گزینۀ «۲» قدمت ایران ← بیش از هفت هزار سال

هویت ایرانی قبل از ظهور اسلام ← توحیدی، دینی و در مواردی آمیخته با اساطیر

۲۷۱-گزینۀ «۱» آشنایی ایرانیان با اسلام ← کنارگذاشتن

عناصر مشترکانه و اساطیری هویت خود

هویت فرهنگی جوامع اسلامی از دیدگاه تاریخ‌نگاران غربی ← هویتی که سکولار و دنیوی است و به ابعاد تاریخی و جغرافیایی آن محدود می‌شود. این هویت در قالب عناوین قوم‌گرایانه و ناسیونالیستی، امت و ملت اسلامی را به اقوام مختلف نظیر ترک، عرب و فارس تقسیم می‌کند.

۲۷۲-گزینۀ «۳» سرنوشت مشترک و حتمی بشریت از دیدگاه

برخی از نظریه‌پردازان غربی در قرن بیستم ← سکولاریسم (دنیوی‌شدن) هویت فرهنگی جوامع اسلامی از دیدگاه مستشرقان ← قوم‌گرایانه و ناسیونالیستی

یکی از مهم‌ترین پیامدهای انقلاب اسلامی ← تحولات هویتی

۲۷۳-گزینۀ «۲» بُعد جغرافیایی هویت جامعه ← زمینه ارتباط

افراد را که عقاید و ارزش‌های مشترک دارند، فراهم می‌آورد.

ازخودبیگانگی فطری ← عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی مانع از آشنایی افراد با حقیقت انسان و جهان شود.

بُعد تاریخی هویت جامعه ← خاطره جمعی و مشترک افراد جامعه

بررسی سایرگزینیه‌ها:

گزینۀ (۱): عبارت اول و سوم، بیانگر بُعد تاریخی جامعه / عبارت دوم به معنای ازخودبیگانگی تاریخی است.

گزینۀ (۳): عبارت اول و سوم بیانگر بُعد تاریخی جامعه / عبارت دوم به معنای ازخودبیگانگی فطری است.

گزینۀ (۴): عبارت اول بیانگر بُعد جغرافیایی جامعه / عبارت دوم بیانگر ازخودبیگانگی تاریخی است. / عبارت سوم بیانگر بُعد جغرافیایی جامعه است.

۲۷۴-گزینۀ «۲» عبارت دوم نادرست است:

مواجهه اسلام با مهاجمان در جنگ‌های صلیبی ← دفع مهاجمان

مواجهه اسلام با حمله مغول ← جذب و هضم مهاجمان درون خود عبارت سوم نادرست است. اقوام مختلف ایرانی قبل از اسلام با وجود این‌که هویت‌های اجتماعی متفاوتی داشتند، اما در عقاید و ارزش‌های آیین زرتشت، هویت فرهنگی واحدی پیدا کردند.

۲۷۵-گزینۀ «۳» بعد از انقلاب اسلامی، بازگشت ایران به اسلام،

بازگشت به یک خویشتن صرفاً تاریخی و جغرافیایی نبود، بلکه بازگشت به خویشتن الهی و توحیدی بود.

قدرت سیاسی و نظامی غرب در نخستین رویارویی‌ها، بخش‌هایی از ذهنیت مسلمانان را به خودباختگی فرهنگی دچار ساخت.

۲۷۶-گزینۀ «۴» ترسیم هویت ایرانی قبل از اسلام در شاهنامه

فردوسی ← توحیدی و در مواردی آمیخته با اساطیر

یکپارچگی اقوام مختلف ایرانی قبل از اسلام ← در آیین زرتشت

مواجهه اسلام با حمله مغول ← جذب و هضم مهاجمان درون خود

۲۷۷-گزینۀ «۱» گزینۀ (۱) نادرست است. عبارت اول مربوط به

مواجهه جهان غرب با جوامع اسلامی است و عبارت دوم نیز ربطی به تأثیرپذیری جهان اسلام از انقلاب اسلامی ندارد.

تمامی عبارت‌های سه گزینۀ بعدی درست هستند.

۲۷۸-گزینۀ «۴» بُعد جغرافیایی هویت جامعه (مکان) ← زمینه

ارتباط افرادی را که عقاید و ارزش‌های مشترک دارند، فراهم می‌آورد و ادامه حیات آن‌ها را ممکن می‌سازد.

بُعد تاریخی هویت جامعه ← سرگذشت و سرنوشت مشترک افرادی که مدت زیادی با هم زندگی می‌کرده‌اند به صورت خاطره جمعی و

مشترکی درمی‌آید و از نسلی به نسل دیگر انتقال می‌یابد.

۶۶۴-گزینه «۳» انقلاب اسلامی با هزینه نزدیک به صد سال تجربه تاریخی انجام شد که حاصل رقابت با منورالفکران غرب‌گرا (نه بیدارگران اسلامی)، استبداد استعماری و رفتار روشنفکرانی بود که در حاشیه بلوک شرق و غرب عمل می‌کردند.

۶۶۵-گزینه «۱» فرهنگ اسلامی ← هضم و جذب گروه‌های مهاجم بیگانه درون خود (س.۴)

دولتمردان قاجار ← قدم برداشتن به سوی قراردادهای استعماری روشنفکران چپ کشورهای مسلمان ← سازماندهی حرکت‌های خود در چارچوب اندیشه‌های ناسیونالیستی، سوسیالیستی و مارکسیستی (س.۱۳)

۶۶۶-گزینه «۴» درست - درست

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): نادرست - نادرست. انقلاب‌های آزادی‌بخش، اغلب (نه همگی) با جنبش‌های چریکی گروه‌ها و احزاب مختلف شکل می‌گرفتند. برخی (نه همه) نیروهای چپ در جامعه ایران با الگوگرفتن از جنبش‌های آزادی‌بخش به دنبال حرکت‌های چریکی بودند.

گزینه (۲): نادرست - درست. انقلاب‌های آزادی‌بخش اغلب در رویارویی با بلوک غرب (نه شرق) شکل گرفته و مورد حمایت بلوک شرق (نه غرب) قرار می‌گرفتند.

گزینه (۳): نادرست - درست. انقلاب‌های آزادی‌بخش در قطع وابستگی اقتصادی (نه سیاسی) و فرهنگی موفق نشدند، [ولی توانستند تا حدودی استقلال سیاسی را برای کشورهای خود به دست آورند].

۶۶۷-گزینه «۲»

تعریف سیاست ← اعمال قدرت سازمان یافته برای هدفی معین رویکرد دنیوی انسان‌مدرن ← عدم تداوم روش معرفتی استدلال عقلی (س.۱۲) عملکرد منورالفکران غرب‌زده در کشورهای اسلامی ← استبداد استعماری در کشورهای اسلامی (س.۱۳)

۶۶۸-گزینه «۱» در مقاومت منفی، حاکمیت پادشاه ظالمانه و غیرمشروع دانسته می‌شود و همکاری سیاسی با آن جز در حد واجبات نظامیه انجام نمی‌شود. منظور از واجبات نظامیه، اموری است که برای بقای اصل زندگی اجتماعی لازم است، مانند حفظ امنیت یا مقابله با دشمنان خارجی.

هدف جنبش عدالتخانه، تنها اصلاح کار یا رفتار خاصی از پادشاه نبود؛ بلکه اصلاح شیوه زمامداری شاه بود.

در فرایند شکل‌گیری نظام نوین جهانی، دولت‌ها برای افزایش قدرت خود به سرمایه و پول بازرگانان نیاز داشتند و بازرگانان برای تجارت و سود نیازمند حمایت ناوگان نظامی دولتمردان بودند.

۶۶۹-گزینه «۲» فرهنگ سلطه، جامعه جهانی را به بخش‌های مرکز و پیرامون تقسیم می‌کند؛ کشورهای پیرامون را به کشورهای مرکز وابسته می‌سازد و زمینه ستیز و چالش میان آن‌ها را ایجاد می‌کند. (س.۷) بعد از جنگ جهانی دوم، صلحی پایدار برقرار نشد و بلوک شرق و غرب هر یک بخشی از جهان را زیر نفوذ خود قرار دادند و تا زمان فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، جنگ سرد بین این دو بلوک به همراه جنگ گرم بین مناطق پیرامونی این دو ادامه یافت. (س.۱۰)

هنگامی که قاجار - به دلیل اثرپذیری از دولت‌های استعماری - به جای مقاومت در برابر بیگانگان به قراردادهای استعماری روی آوردند، «مقاومت منفی» به سوی «فعالیت رقابت‌آمیز» تغییر کرد.

۶۷۰-گزینه «۱» فرهنگ سلطه، جامعه جهانی را به بخش‌های مرکز و پیرامون تقسیم می‌کند. (س.۷)

نظریه‌پردازان غربی پس از فروپاشی بلوک شرق، جنگ را از کشورهای غربی به فرهنگ‌ها و تمدن‌هایی منتقل کرده‌اند که در دوران استعمار، تحت سلطه جهان غرب قرار گرفته بودند. (س.۱۰) رهبران دینی پس از شکست در مشروطه از موضع فعالیت رقابت‌آمیز به موضع مقاومت منفی بازگشتند.

۶۷۱-گزینه «۴» کانون‌های ثروت و قدرت برای حفظ منافع خود، از طریق سازمان‌های بین‌المللی، موانع موجود بر سر راه تجارت بین‌المللی را نیز برمی‌دارند و استقلال اقتصادی کشورهای مختلف و سیاست‌های ملی را مخدوش می‌سازند. (س.۸)

در فرهنگ اساطیری یونان و روم باستان با غفلت از نگاه توحیدی به عالم، خداوندگاران متکثر و پرستیده می‌شوند. (س.۶) نخستین بیدارگران اسلامی در ایران، جنبش‌هایی را برای اصلاح رفتار حاکمان و ساختار حکومت قاجار به وجود آوردند.

۶۷۲-گزینه «۳» از نظر دولتمردان آمریکا، انقلاب اسلامی ایران به دلیل این‌که ارتباطی با بلوک شرق برقرار نمی‌کرد، توان مقاومت نداشت، نمی‌توانست تداوم یابد و دیر یا زود، بار دیگر، دست نیاز به سوی بلوک غرب (نه شرق) دراز می‌کرد.

۶۷۳-گزینه «۲» یکی از دو قطب جهان معیار شناسایی هویت انقلاب‌ها در قرن بیستم ← نسبت و دوری و نزدیکی به دو (بلوک غرب و شرق)

موضع کشورهای وابسته به بلوک غرب در قبال مسئله فلسطین ← به رسمیت شناختن دولت اسرائیل یا گام برداشتن در جهت سازش با آن گروه‌های مارکسیستی با هویت الحادی خود جایگاهی برای اعتقادات دینی قائل نبودند.

۶۷۴-گزینه «۱» عبارت اول نادرست است. - انقلاب اسلامی ایران از منظر دینی و فرهنگی (نه دنیوی) به شناخت بحران و چالش‌های جهان اسلام پرداخت.

عبارت سوم نادرست است. فرهنگ‌هایی که در دوره استعمار، مقهور و مرعوب جوامع غربی شده بودند چالش‌های خود را از زبان و نگاه نظریه‌پردازان غربی تفسیر می‌کردند و راه‌حل آن چالش‌ها را نیز در پیوستن به جوامع غربی (نه شرقی) می‌دیدند.

عبارت چهارم نادرست است. انقلاب اسلامی با آن‌که در ایران رخ داد و از ذخایر معرفتی شیعی استفاده کرد، آرمان‌ها، ارزش‌ها و مسئولیت و رسالت خود را به حل چالش‌های جامعه ایران یا شیعیان جهان محدود نکرد.

۶۷۵-گزینه «۴» وجه مشترک انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ روسیه و سایر انقلاب‌های اروپایی ← همه این انقلاب‌ها، خصلت سکولار داشتند. تفاوت انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ روسیه و سایر انقلاب‌های اروپایی ← که انقلاب روسیه، رویکرد چپ و سوسیالیستی داشت، ولی سایر انقلاب‌های اروپایی، لیبرالیستی بودند.

الگوی رفتاری انقلاب اسلامی ایران ← فقه اجتماعی و سیاسی شیعی گروه‌های مبارز فلسطینی به کشورهایی که زیر نفوذ بلوک شرق بودند و جبهه پایداری و مقاومت را تشکیل می‌دادند، ملحق شدند.

۶۷۶-گزینه «۲» قرارداد کمپ دیوید و به رسمیت شناختن اسرائیل توسط دولت مصر در زمان انورسادات موجب تضعیف موقعیت گروه‌های فلسطینی گردید.

انقلاب اسلامی ایران ← شکل‌گیری سلسله جنبش‌ها و انقلاب‌های گسترده مردم در کشورهای عربی از سال ۱۳۸۹ ه. ش. تحقق‌بخش بیداری اسلامی ← سازمان‌یابی جوامع اسلامی بر مدار فقاقت و عدالت

۶۷۷-گزینهٔ «۳» انقلاب اسلامی با بازگشت به اسلام و اتکا به فقه سیاسی و اجتماعی شیعی، مسئلهٔ اسرائیل را به عنوان مسئلهٔ جهان اسلام مطرح می‌کرد. بازگشت به اسلام اولاً، مشروعیت قرارداد کمپ دیوید را در باور مسلمانان مخدوش کرد. ثانیاً، مقاومت در برابر صهیونیسم را از موضع اعتقاد اسلامی و با تکیه بر ایمان به خداوند و قدرت الهی آغاز کرد.

۶۷۸-گزینهٔ «۱» گروه‌های ناسیونالیستی فلسطینی، اسلام را به عنوان پدیده‌ای عربی می‌پذیرفتند.

نخستین نظریه‌پردازان کشورهای غربی، از جمله نظریهٔ پایان تاریخ فوکویاما ← شکل‌گیری نظم نوین جهانی بر مدار یک قطب واحد مهم‌ترین پیامد انقلاب اسلامی ایران ← سلسله انقلاب‌ها و جنبش‌های گستردهٔ مردم در کشورهای عربی از سال ۱۳۸۹ ه. ش.

۶۷۹-گزینهٔ «۲» از نظر دولتمردان آمریکا، انقلاب اسلامی به دلیل این‌که ارتباطی با بلوک شرق برقرار نمی‌کرد، توان مقاومت نداشت، آن‌ها انقلاب اسلامی را با موازین فرهنگ غرب می‌سنجیدند. کشورهای اسلامی وابسته به بلوک شرق (در مقابل با اسرائیل) تشکیل جبههٔ پایداری و مقاومت دادند. جنبش‌های آزادی‌بخش قرن بیستم تقلیدی بدلی از انقلاب‌های مدرن بودند.

۶۸۰-گزینهٔ «۴» نادرست - درست. بحران‌های عمیق معرفتی و معنوی جهان غرب و چالش‌های مربوط به آن با انقلاب اسلامی و شکل‌گیری جنبش‌های اسلامی فرصت بروز و ظهور یافتند.

بررسی سایرگزینه‌ها:

گزینهٔ (۱): درست - نادرست

گزینهٔ (۲): نادرست - نادرست. انقلاب اسلامی در شکل‌گیری یا گسترش اندیشه‌های پسمادرن، به وجود آمدن رویکرد دینی و معنوی به زندگی اجتماعی در جوامع غربی و از دست رفتن (نه حفظ) اعتبار، ارزش‌ها و آرمان‌های بعد از رنسانس، مؤثر بود. - نظریهٔ جنگ تمدن‌ها، ضمن اعتراف به شکل‌گیری قطب‌بندی جدید فرهنگی و تمدنی، با طرح دیگر تمدن‌ها در عرض تمدن اسلامی، جایگاه برجسته و منحصربه‌فرد انقلاب و فرهنگ اسلامی را نادیده می‌گرفت.

گزینهٔ (۳): درست - نادرست. با طرح نظریهٔ جنگ تمدن‌ها، رویکرد خصمانهٔ جهان غرب نسبت به جنبش‌های اسلامی توجیه می‌شد و از این طریق، هراسی که پس از جنگ جهانی دوم، نسبت به بلوک شرق وجود داشت، متوجه جهان اسلام می‌گشت.

۶۸۱-گزینهٔ «۳» مقاومت انقلاب اسلامی ایران در دههٔ نخست، موقعیت کشورهای بلوک شرق به‌عنوان تنها رقیب بلوک غرب را متزلزل ساخت. موفقیت انقلاب اسلامی ایران و پیامدهای جهانی آن بر نظریهٔ پایان تاریخ فوکویاما خط بطلان کشید.

انقلاب اسلامی در شکل‌گیری نظریه‌های ناظر به افول سکولریسم (پساسکولاریسم) مؤثر بود.

۶۸۲-گزینهٔ «۳»

رویکرد چپ و سوسیالیستی ← انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ روسیه تقلیدی بدلی از انقلاب‌های مدرن ← انقلاب‌های آزادی‌بخش قرن بیستم

انقلاب اسلامی ایران با بازگشت به هویت اسلامی، فرصت جدیدی را برای جهان غرب، جهت عبور از بحران‌های معرفتی و معنوی آن پدید آورد.

۶۸۳-گزینهٔ «۱» کشورهای غربی (نه کمونیستی) در نخستین نظریه‌پردازان خود به دنبال آن بودند تا فروپاشی بلوک شرق را به شکل‌گیری نظم نوین جهانی بر مدار یک قطب واحد معنا کنند و نظریهٔ پایان تاریخ فوکویاما، همین معنا را القا می‌کرد.

طرح جنگ تمدن‌ها، رویکرد خصمانهٔ جهان غرب را به جنبش‌های اسلامی توجیه می‌کرد و از این طریق، هراسی را که پس از جنگ جهانی دوم (نه اول) نسبت به بلوک شرق وجود داشت، متوجه جهان اسلام می‌گرداند.

بررسی سایرگزینه‌ها:

گزینهٔ (۲): درست - نادرست

نظریهٔ جنگ تمدن‌ها با طرح دیگر تمدن‌ها در عرض (نه طول) تمدن اسلامی، جایگاه برجسته و منحصربه‌فرد انقلاب و فرهنگ اسلامی را نادیده می‌گرفت.

گزینهٔ (۳): درست - درست

گزینهٔ (۴): درست - درست

۶۸۴-گزینهٔ «۳»

در جهان دوقطبی قرن بیستم، انقلاب اسلامی ایران از آن جهت که یک نظام سیاسی وابسته به بلوک غرب را هدف قرار داده بود، اهمیت می‌یافت؛ اما چون به بلوک شرق وابسته نبود، از اهمیت آن کاسته می‌شد. دولت‌های غربی تلاش می‌کردند تا انقلاب‌های اخیر مردم در کشورهای عربی را بخشی از فرایند غربی‌شدن کشورهای عربی معرفی کنند و به همین دلیل آن را بهار عربی نامیدند.

۶۸۵-گزینهٔ «۴» از نظر دولتمردان آمریکا، انقلاب ایران به دلیل این‌که ارتباطی با بلوک شرق برقرار نمی‌کرد، توان مقاومت و تداوم نداشت و دیر یا زود دست نیاز به سوی بلوک غرب دراز می‌کرد.

فرهنگ‌هایی که در دورهٔ استعمار، مقهور جوامع غربی شده بودند، راه‌حل چالش‌های خود را در پیوستن به جوامع غربی می‌دیدند.

۶۸۶-گزینهٔ «۲» انورسادات طی قرارداد کمپ دیوید، اسرائیل را به رسمیت شناخت و پیامد آن تضعیف موقعیت گروه‌های فلسطینی بود. امام خمینی علیه‌السلام در وصیتنامهٔ خود، تشکیل یک دولت اسلامی با جمهوری‌های آزاد و مستقل را برای آیندهٔ کشورهای مسلمان ترسیم کرده بود.

۶۸۷-گزینهٔ «۱» مقاومت انقلاب اسلامی ایران (در دههٔ نخست)، موقعیت بلوک شرق را به عنوان تنها رقیب بلوک غرب، متزلزل ساخت (نه این‌که تقویت کند!)

۶۸۸-گزینهٔ «۴» عبارت اول مربوط به نظریهٔ جنگ تمدن‌های هانتینگتون است و عبارت دوم مربوط به نظریهٔ پایان تاریخ فوکویاما است و ارتباطی با یکدیگر ندارند.

۶۸۹-گزینهٔ «۲» اشباع خلأ معنوی فرهنگ غرب ← تبلیغ معنویت‌های کاذب و سکولار در کشورهای غربی

سازماندهی و شکل‌دهی جریان‌های تروریستی وهابی ← تصویرسازی خشن و غیرعقلانی از فرهنگ اسلامی

نظریهٔ جنگ تمدن‌ها، رویکرد خصمانهٔ جهان غرب را به جنبش‌های اسلامی، توجیه می‌کرد و از این طریق، هراسی را که پس از جنگ جهانی دوم، نسبت به بلوک شرق وجود داشت، متوجه جهان اسلام می‌گرداند.

۶۹۰-گزینۀ «۳» دولت‌های استعمارگر غربی به کمک منورالفکران غرب‌گرا توانستند از موفقیت جنبش‌های بیدارگران اسلامی جلوگیری کنند. (دس ۱۳)

نخستین بیدارگران اسلامی، جنبش‌هایی را برای اصلاح رفتار حاکمان و ساختار حکومت قاجار به وجود آوردند. (دس ۱۴)

انقلاب اسلامی ایران در شکل‌گیری نظریه‌های ناظر به افول سکولاریسم مؤثر بود.

از نخستین تلاش‌هایی که جهان غرب برای مقابله با انقلاب اسلامی ایران انجام داد، کودتای نوژه و هشت سال جنگ تحمیلی بود.

۶۹۱-گزینۀ «۲» قسمت اول گزینۀ (۲) نادرست است؛ اگرچه این قسمت مطلب نادرستی را بیان نمی‌کند، اما عبارت اول آن ناظر به نحوه شکل‌گیری انقلاب‌های آزادی‌بخش است؛ در حالی که عبارت دوم به خاستگاه عقیدتی و فرهنگی انقلاب اسلامی ایران اشاره می‌کند. (دس ۱۴)

۶۹۲-گزینۀ «۳» کشورهایی که زیر نفوذ بلوک غرب بودند ← دولت غاصب اسرائیل را به رسمیت می‌شناختند و یا در جهت سازش با آن گام برمی‌داشتند. کشورهایی که زیر نفوذ بلوک شرق بودند ← جبهه پایداری و مقاومت را تشکیل می‌دادند و گروه‌های مبارز فلسطینی ناگزیر به بخش اخیر ملحق می‌شدند.

۶۹۳-گزینۀ «۱» رویکردهایی که دولتمردان و روشنفکران جهان اسلام قبل از انقلاب اسلامی ایران، از طریق آن‌ها مسائل و مشکلات جوامع خود را می‌دیدند:

رویکرد اول: مسائل جهان اسلام، از نوع مشکلاتی بود که در اثر عقب‌ماندگی تاریخی از جوامع غربی پیش آمده بود.

رویکرد دوم: این مسائل از نوع مشکلاتی بود که لیبرالیسم غربی به وجود آورده بود.

۶۹۴-گزینۀ «۳» نظریه جنگ تمدن‌های هانتینگتون، رویکرد خصمانه جهان غرب را به جنبش‌های اسلامی، توجیه می‌کرد و از این طریق، هراسی را که پس از جنگ جهانی دوم، نسبت به بلوک شرق وجود داشت، متوجه جهان اسلام می‌گرداند.

۶۹۵-گزینۀ «۲» انقلاب فرانسه ← با آرمان‌ها و ارزش‌های مدرنی شکل گرفت که پس از رنسانس به وجود آمده بود.

انقلاب اسلامی ← از متن آرمان‌های معنوی و توحیدی جهان اسلام برای حفظ هویت اسلامی و تأمین حقوق از دست رفته امت اسلامی شکل گرفت.

انقلاب روسیه ← با خصلت سکولار و دنیوی خود درون فرهنگ غرب قرار می‌گرفت.

۶۹۶-گزینۀ «۱» انقلاب فرانسه با آرمان‌ها و ارزش‌های مدرنی شکل گرفت که پس از رنسانس به وجود آمده بودند. انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ میلادی روسیه گرچه با دیگر انقلاب‌های اروپایی به دلیل رویکرد چپ و سوسیالیستی تفاوت داشت، ولی به دلیل خصلت سکولار خود، درون فرهنگ غرب قرار می‌گرفت.

۶۹۷-گزینۀ «۴» انقلاب مشروطه ← ایجاد رقابتی سخت بین بیدارگران اسلامی و منورالفکران غرب‌زده (دس ۱۴)

بعد از مرگ جمال عبدالناصر در زمان انورسادات ← به رسمیت شناخته‌شدن اسرائیل توسط مصر

بعد از انقلاب فرانسه ← شکل‌گیری دولت‌هایی که به طور رسمی گسست خود را از دین اعلام می‌کردند. (دس ۷)

۶۹۸-گزینۀ «۲» گروه‌های ناسیونالیستی فلسطینی، از موضع قوم‌گرایی عربی به اسلام می‌نگریستند و اسلام را که به عنوان پدیده‌ای عربی است، می‌پذیرفتند.

گروه‌های مارکسیستی فلسطینی، با هویت الحادی خود، جایگاهی برای باورها و اعتقادات دینی و معنوی قائل نبودند.

۶۹۹-گزینۀ «۳» شکل‌گیری انتفاضه و جنبش‌های جدید اسلامی در فلسطین ← تحت تأثیر انقلاب اسلامی ایران

پدیدایی دولت - ملت‌های جدید ← بعد از انقلاب فرانسه (دس ۷)

استفاده از بمب اتم برای اولین بار ← جنگ جهانی دوم (دس ۱۰)

۷۰۰-گزینۀ «۱» انقلاب‌های آزادی‌بخش ← حذف کارگزاران مستقیم غرب (دس ۱۴)

استبداد استعماری ← رهاورد حکومت منورالفکران غرب‌زده در کشورهای اسلامی (دس ۱۳)

تشکیل جبهه مقاومت و پایداری ← کشورهای زیر نفوذ بلوک شرق

۷۰۱-گزینۀ «۴» افول سکولاریسم (گریز و رویگردانی از سکولاریسم) ← رونق بازار معنویت‌های کاذب (دس ۱۳)

انقلاب اسلامی ← از دست رفتن اعتبار جهانی ارزش‌ها و آرمان‌های بعد از رنسانس

فروپاشی بلوک شرق و از بین رفتن جاذبه‌های روشنفکری چپ در سطح جهانی ← روی آوردن غرب‌زدگان جوامع اسلامی به اندیشه‌های لیبرالیستی غربی (دس ۱۳)

۷۰۲-گزینۀ «۲» ویژگی انقلاب‌های آزادی‌بخش قرن بیستم ← تقلیدهای بدلی از انقلاب‌های مدرن بودند.

ویژگی انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ روسیه ← با خصلت سکولار و دنیوی در چارچوب آرمان‌ها و ارزش‌های روشنگری مدرن عمل می‌کرد.

بررسی سایر گزینیه‌ها:

گزینۀ (۱): عبارت اول ویژگی گروه‌های مبارز مارکسیست فلسطینی و عبارت دوم ناظر به انقلاب اسلامی ایران است.

گزینۀ (۳): عبارت اول مربوط به انقلاب اسلامی ایران و عبارت دوم، ناظر به گروه‌های مبارز فلسطینی است.

گزینۀ (۴): عبارت دوم ناظر بر انقلاب فرانسه است.

۷۰۳-گزینۀ «۱» انقلاب اسلامی در شکل‌گیری یا گسترش اندیشه‌های پسامدرن، به وجود آمدن رویکرد دینی و معنوی به زندگی اجتماعی در جوامع غربی، از دست رفتن اعتبار ارزش‌ها و آرمان‌های پس از رنسانس

و شکل‌گیری نظریه‌های ناظر به افول سکولاریسم مؤثر بود.

غلبه سکولاریسم بر فرهنگ غرب ← توجه همه ظرفیت‌های وجودی انسان به آرمان‌ها و اهداف دنیوی و این جهانی (دس ۵)

اصالت‌بخشیدن به انسان دنیوی در قرن بیستم به پوچ‌گرایی، یأس و ناامیدی و مرگ آرمان‌ها و امیدها انجامید. (دس ۱۲)

۷۰۴-گزینۀ «۱» الف- حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان ← حذف ساختارهای اجتماعی پیشین

ب- کشورهای زیر نفوذ بلوک شرق ← تشکیل جبهه مقاومت و پایداری در مقابل اسرائیل

پ- رهاورد حکومت منورالفکران غرب‌زده ← استبداد استعماری در کشورهای اسلامی